

İqtisadi qüdrətiniz nəmiş!

№ 42 (937)
21 - 27 oktyabr
2016-cı il

İQTİSADİYYAT

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

Ölkəmizin sənaye potensialının möhkəmləndirilməsi istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər uğurla davam edir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 19-da Qazax və Ağstafa rayonlarında səfərdə olub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Qazax-Kosalar avtomobil yolunun açılışında iştirak edib.

6 min nəfər əhali olan 2 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Qazax-Kosalar avtomobil yolunun tikintisinə Azərbaycan Prezidentinin 2016-cı il 19 avqust tarixli Sərəncamına əsasən başlanılıb. Uzunluğu 10 kilometr olan dördüncü texniki dərəcəli yolun torpaq yatağının eni 10 metr, iki zolaqdan ibarət hərəkət hissəsinin eni isə 6 metrdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 19-da Qazax rayonunda "Birinci Şıxlı Kəndli Fermer Təsərrüfatı" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin fəaliyyəti ilə yuxarıdan tanış olub.

Təsərrüfat 151 hektar sahədə yerləşir. 15 hektar sahədə isə süni yağışyağdırma üsulunun tətbiqi ilə pivot suvarma sistemi qurulub. Bu da məhsuldarlığı 2-3 dəfə artırmağa imkan verəcək. Bildirildi ki, gələcəkdə fermer təsərrüfatının istifadəsində olan torpaqlarda kartofla yanaşı, soğan, kök və digər tərəvəz məhsullarının əkilməsi nəzərdə tutulur.

Dövlətimizin başçısı ərazidə məhdud məsuliyyətli cəmiyyət üçün inşa olunan inzibati binada yaradılan şəraitlə tanış olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 19-da Qazax rayonunda 110/35/6 kilovoltluq "Daş Salahlı" yarımstansiyasının açılışında iştirak edib.

"Azərişiq" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Baba Rzayev görülən işlər barədə dövlətimizin başçısına ətraflı məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, Qazax rayonunun böyük bir hissəsinin elektrik təchizatının yaxşılaşdırılması, eləcə də ərazidə elektrik enerjisinə artan tələbatın ödənilməsi məqsədilə 110/35/6 kilovoltluq yeni "Daş Salahlı" yarımstansiyası inşa edilmişdir. "Daş Salahlı" son 20 ildə qərb bölgəsində tikilən 110 kilovoltluq 4-cü, respublika üzrə isə 44-cü belə yarımstansiyaadır.

Dövlətimizin başçısı "Daş Salahlı" yarımstansiyasını işə salmışdır.

Bildirilmişdir ki, bu yarımstansiya ilə birlikdə respublikanın digər bölgələrində yeni tikilib istismara hazır olan 110 kilovoltluq 10, 35 kilovoltluq 19 yarımstansiya istismara verilir.

Dövlətimizin başçısı 35 və 6 kilovoltluq Qapalı Paylayıcı Qurğulara baxmışdır.

Paylayıcı qurğular son elmi-texniki yeniliklər əsasında qurulub. Ən son texnologiyalara əsaslanan bu cür layihələr həm paytaxtda, həm də bölgələrdə yenidənqurma tədbirlərinin ardıcıl xarakter aldığı bir daha təsdiq edib.

Sonra Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Ağstafa rayonunda səfərdə olub.

O, Ağstafaya səfəri çərçivəsində əsaslı şəkildə yenidən qurulan Heydər Əliyev Mərkəzində yaradılan şəraitlə tanış olub.

Oktyabrın 19-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Ağstafa rayonuna səfəri çərçivəsində "Saloglu" mebel istehsalı müəssisəsinin nəzdində yaradılmış "Modern" mebel fabrikinin açılışında iştirak edib.

Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafına xüsusi diqqət göstərilir, yeni-yeni sənaye və emal müəssisələri yaradılır. Görülən bu işlər nəticəsində qeyri-neft sektorunun çəkisi və rolu son illərdə daha da artıb, yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoymuş ölkə sənayesində əhəmiyyətli sahələr genişlənməklə yanaşı, digər müasir sənaye sahələri yaradılıb. Ağstafa rayonunda "Saloglu" mebel istehsalı müəssisəsinin nəzdində "Modern" mebel fabrikinin yaradılması bunu bir daha təsdiqləyir.

Dövlətimizin başçısının müəyyənləşdirdiyi sənayeləşmə siyasətinə uyğun olaraq həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində son dövrlərdə yeni istehsal sahələrinin yaradılması ümumilikdə Azərbaycanın ixrac potensialına da müsbət təsir edir. Bu cür müəssisələrin istifadəyə verilməsi, onların ən müasir avadanlıqla təchiz edilməsi ölkəmizdə sənaye sahəsinin inkişafına əhəmiyyətli dərəcədə töhfə verir, daxili bazarın tələbatını ödəmək baxımından müstəsna əhəmiyyət daşıyır. Qeyri-neft sənayesinin şaxələndirilməsi, mövcud təbii və iqtisadi resursların dövrüyyəyə cəlb edilməsi istiqamətində görülən işlər həm də yüzlərlə yeni iş yerinin açılmasına geniş imkan yaradır. Belə istehsal sahələrinin yaradılması həm də onu göstərir ki, dünyada hökm sürən iqtisadi böhrana baxmayaraq ölkəmizin sənaye potensialının möhkəmləndirilməsi istiqamətində məqsədyönlü tədbirlər uğurla davam edir.

Dövlətimizin başçısı əvvəlcə "Saloglu" mebel fabrikinin məhsullarına baxmış, müəssisənin yeni layihələri ilə tanış olmuşdur. Şirkətin təsisçisi Tacəddin Mustafayev Azərbaycan Prezidentinə yeni fabrik barədə məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, fabrikin inşasına 2015-ci ilin dekabrında başlanılıb. İki hektar ərazisi olan fabrik 7 istehsal sahəsindən ibarətdir. Burada 200 nəfərin daimi işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulub. Müəssisə yüksək keyfiyyətli məhsul istehsal etmək üçün geniş texniki imkanlara malikdir. Bu cür müəssisənin istifadəyə verilməsi yalnız Ağstafa rayonu deyil, ümumilikdə, regionun iqtisadi inkişafına mühüm töhfə verəcək.

Sonra Prezident İlham Əliyevə "Saloglu" mebel istehsalı müəssisəsinin nəzdində yaradılacaq "Venzana" mebel fabrikinin layihəsi barədə məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, fabrikin inşasına 2015-ci ilin dekabrında başlanılıb. İki hektar ərazisi olan fabrik 7 istehsal sahəsindən ibarətdir. Burada 200 nəfərin daimi işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulub. Müəssisə yüksək keyfiyyətli məhsul istehsal etmək üçün geniş texniki imkanlara malikdir. Bu cür müəssisənin istifadəyə verilməsi yalnız Ağstafa rayonu deyil, ümumilikdə, regionun iqtisadi inkişafına mühüm töhfə verəcək.

Sonra Prezident İlham Əliyevə "Saloglu" mebel istehsalı müəssisəsinin nəzdində yaradılacaq "Venzana" mebel fabrikinin layihəsi barədə məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, fabrikin inşasına 2015-ci ilin dekabrında başlanılıb. İki hektar ərazisi olan fabrik 7 istehsal sahəsindən ibarətdir. Burada 200 nəfərin daimi işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulub. Müəssisə yüksək keyfiyyətli məhsul istehsal etmək üçün geniş texniki imkanlara malikdir. Bu cür müəssisənin istifadəyə verilməsi yalnız Ağstafa rayonu deyil, ümumilikdə, regionun iqtisadi inkişafına mühüm töhfə verəcək.

Sonra Prezident İlham Əliyevə "Saloglu" mebel istehsalı müəssisəsinin nəzdində yaradılacaq "Venzana" mebel fabrikinin layihəsi barədə məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, fabrikin inşasına 2015-ci ilin dekabrında başlanılıb. İki hektar ərazisi olan fabrik 7 istehsal sahəsindən ibarətdir. Burada 200 nəfərin daimi işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulub. Müəssisə yüksək keyfiyyətli məhsul istehsal etmək üçün geniş texniki imkanlara malikdir. Bu cür müəssisənin istifadəyə verilməsi yalnız Ağstafa rayonu deyil, ümumilikdə, regionun iqtisadi inkişafına mühüm töhfə verəcək.

Sonra Prezident İlham Əliyevə "Saloglu" mebel istehsalı müəssisəsinin nəzdində yaradılacaq "Venzana" mebel fabrikinin layihəsi barədə məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, fabrikin inşasına 2015-ci ilin dekabrında başlanılıb. İki hektar ərazisi olan fabrik 7 istehsal sahəsindən ibarətdir. Burada 200 nəfərin daimi işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulub. Müəssisə yüksək keyfiyyətli məhsul istehsal etmək üçün geniş texniki imkanlara malikdir. Bu cür müəssisənin istifadəyə verilməsi yalnız Ağstafa rayonu deyil, ümumilikdə, regionun iqtisadi inkişafına mühüm töhfə verəcək.

Sonra Prezident İlham Əliyevə "Saloglu" mebel istehsalı müəssisəsinin nəzdində yaradılacaq "Venzana" mebel fabrikinin layihəsi barədə məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, fabrikin inşasına 2015-ci ilin dekabrında başlanılıb. İki hektar ərazisi olan fabrik 7 istehsal sahəsindən ibarətdir. Burada 200 nəfərin daimi işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulub. Müəssisə yüksək keyfiyyətli məhsul istehsal etmək üçün geniş texniki imkanlara malikdir. Bu cür müəssisənin istifadəyə verilməsi yalnız Ağstafa rayonu deyil, ümumilikdə, regionun iqtisadi inkişafına mühüm töhfə verəcək.

Sonra Prezident İlham Əliyevə "Saloglu" mebel istehsalı müəssisəsinin nəzdində yaradılacaq "Venzana" mebel fabrikinin layihəsi barədə məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, fabrikin inşasına 2015-ci ilin dekabrında başlanılıb. İki hektar ərazisi olan fabrik 7 istehsal sahəsindən ibarətdir. Burada 200 nəfərin daimi işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulub. Müəssisə yüksək keyfiyyətli məhsul istehsal etmək üçün geniş texniki imkanlara malikdir. Bu cür müəssisənin istifadəyə verilməsi yalnız Ağstafa rayonu deyil, ümumilikdə, regionun iqtisadi inkişafına mühüm töhfə verəcək.

Sonra Prezident İlham Əliyevə "Saloglu" mebel istehsalı müəssisəsinin nəzdində yaradılacaq "Venzana" mebel fabrikinin layihəsi barədə məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, fabrikin inşasına 2015-ci ilin dekabrında başlanılıb. İki hektar ərazisi olan fabrik 7 istehsal sahəsindən ibarətdir. Burada 200 nəfərin daimi işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulub. Müəssisə yüksək keyfiyyətli məhsul istehsal etmək üçün geniş texniki imkanlara malikdir. Bu cür müəssisənin istifadəyə verilməsi yalnız Ağstafa rayonu deyil, ümumilikdə, regionun iqtisadi inkişafına mühüm töhfə verəcək.

Sonra Prezident İlham Əliyevə "Saloglu" mebel istehsalı müəssisəsinin nəzdində yaradılacaq "Venzana" mebel fabrikinin layihəsi barədə məlumat vermişdir. Bildirilmişdir ki, fabrikin inşasına 2015-ci ilin dekabrında başlanılıb. İki hektar ərazisi olan fabrik 7 istehsal sahəsindən ibarətdir. Burada 200 nəfərin daimi işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulub. Müəssisə yüksək keyfiyyətli məhsul istehsal etmək üçün geniş texniki imkanlara malikdir. Bu cür müəssisənin istifadəyə verilməsi yalnız Ağstafa rayonu deyil, ümumilikdə, regionun iqtisadi inkişafına mühüm töhfə verəcək.

nəticəsində 2500 nəfər daimi işlə təmin ediləcək.

***

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 19-da "Ağstafa Aqroservis" MMC-nin nəzdində yaradılacaq taxıl və un məmulatları istehsalı kombinatının taxıl dəyirmanının təmələqoyma mərasimində iştirak edib.

"Ağstafa Aqroservis" MMC-nin müşahidə şurasının sədri Rəsul Orucov dövlətimizin başçısına məlumat vermişdir ki, taxıl və un məmulatları istehsalı kombinatının inşasına 2015-ci ilin martunda başlanılıb, tikinti işlərinin başa çatdırılması 2017-ci ilin may ayına nəzərdə tutulub. Kombinat 3 zavoddan ibarət olacaq. Bunlar "Toxumluq taxıl emalı", "Taxıl emalı və un istehsalı" və "Çörək və yarımfabrikatlar istehsalı" zavodlarıdır.

Layihə çərçivəsində saatda 1 ton istehsal gücünə malik çörək zavodu, 30 min tonluq taxıl, 2 min tonluq un rezervuarları, mədəniyyət mərkəzi, 300 yerlik konfrans zalı, hazır məhsul anbarı, ikimərtəbəli "fast food" iaşə obyektı, 140 yerlik yeraltı avtomobil dayanacağı, yem anbarı yaradılacaq. Ümumi sahəsi 2 min kvadratmetr olacaq "fast food" iaşə obyektində kompleksin istehsal etdiyi çörək, un və qənnadı məhsulları təqdim ediləcək. Kompleksin yaradılmasında Avropa, əsasən də Almaniyə və İsveçrə texnologiyalarından istifadə olunduğu üçün kadr hazırlığı məqsədilə tədris kurslarının təşkil edilməsi nəzərdə tutulub.

"Ağstafa Aqroservis" MMC-nin ikinci layihəsi olan taxıl və un məmulatları kombinatının tərkibinə 6 min hektar torpaq sahəsini əhatə edən taxılçılıq təsərrüfatı da daxil-dir.

Təsərrüfatda 2016-2017-ci il üçün taxıl sənəyi işlərinə start verildi. Rayonun Ceyrançöl adlanan ərazisində "Ağstafa Aqroservis" MMC-nin istifadəsində olan 2729 hektar sahədə regiona uyğunlaşdırılması sortun sənəyi işləri tədbir zamanı canlı yayımlandı.

Burada hektardan məhsuldarlığın 50-60 sentner təşkil edəcəyi gözlənilir. Taxıl təsərrüfatında Almaniyənin "DSV-saaten" Toxumçuluq İnstitutuna məxsus Akteur buğda sortunun əkilməsi nəzərdə tutulub.

***

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 19-da Ağstafada "Karvan-L EKO" sənaye parkında inşası başa çatdırılan müəssisələrin və istixana kompleksinin açılışında iştirak edib.

Azərbaycan Prezidentinin yer-

lərdə investisiya qoyuluşunun cəlb edilməsi, sənaye zonalarının yaradılması və əhalinin məşğulluğunun artırılması barədə tapşırığına uyğun olaraq, Ağstafada yeni istehsal və emal müəssisələrinin tikilməsi istiqamətində zəruri və ardıcıl işlər görülür. Bu işlər nəticəsində son illərdə rayonun sənaye potensialından səmərəli istifadə, yeni istehsal müəssisələrinin yaradılması və iş yerlərinin açılması istiqamətində

mühüm layihələr icra olunub. "Karvan-L EKO" sənaye parkının tikintisi də bunun əyani göstəricisidir. Dövlətimizin başçısı müəssisələrin və istixana kompleksinin açılışını etmişdir.

Bioloji Təbət xəstəliyi deyil, xəstəni müalicə edir!

Niyə məhz Bioloji Təbət ?

Bioloji Təbət öz müalicə prinsipini xəstə orqanizmin biotənzimləyici imkanlarını səfərbər etməklə, süni-kimyəvi vasitələrdən istifadə etmədən xüsusi üsullar üzərində qurmuşdur.

DIAGNOSTİKA

- Qaranlıq sahəli mikroskopiya
- Rentgen
- USM
- Rəngli-doppler
- Endoskopiya
- EKG (elektrokardiografiya)
- Exo-KQ
- EEQ (elektroensefaloqrafiya)
- Densitometriya
- KT (kompüter tomoqramma)
- Elektromiografiya
- BRT (biorezonans terapiya)

TERAPİYA

- Allerqologiya
- Dermatologiya
- Endokrinologiya
- Kardiologiya
- Nevrologiya
- Qastroenterologiya
- Urologiya
- Andrologiya
- Oftalmologiya
- Vertebrologiya

LABORATORİYA

- Klinik analizlər
- Biokimyəvi analizlər
- Hormonların təyini
- İmmunoloji analizlər
- Mikrobioloji analizlər
- Onkologiya
- PZR müayinələr
- Genetik analizlər (AFGEN laboratoriya)

Göycay: M.Muradov küç. 12 (Nizami küç., Mərkəzi Xəstəxana yolu)
Tel: (020) 274 70 80-90 (055) 070 259 70 90

Sumqayıt: H.Əliyev pr. 10-cu məh. Kimya-Texnologiya kollecinin qarşısı
Tel: (012)409 10 27 (018)655 03 53 (018) 655 03 23 (050) 340 03 23

Ünvan: Bakı, 3 mkr., Pışavari küç., 110 (Cavadxan küç 24), Memar Əsəmi metrosunun yaxınlığında

www.btk.az (012)(050) (055)(070) **430 89 89**

Azərbaycanın ixrac imkanlarına dair konfrans keçirilib

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 5 oktyabr 2016-cı il tarixli Fərmanında nəzərdə tutulan ixracın stimullaşdırılmasına dair dəstək mexanizmlərinin reallaşdırılması üçün 1-i qayda və 4-ü meyar olmaqla 5 sənəd artıq təsdiq olunub, ilkin olaraq ixrac missiyalarının təşkil edilməsi, beynəlxalq sərgi və yarmarkalarda "Made in Azerbaijan" brendinin təbliği ilə bağlı meyar və prosedurlar müəyyənləşdirilib.

Bu barədə oktyabrın 19-da Bakı Biznes Mərkəzində 150-ə yaxın ixracatçı şirkətin iştirakı ilə keçirilmiş "Qeyri-neft ixracı: Bu günün çağırışları və yeni imkanlar" mövzusunda Konfransda İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev məlumat verib. Vurğulanıb ki, ikin olaraq, ixrac missiyalarının Avropa İttifaqı, MDB, Körfəz və Ərəb ölkələrinə, eləcə də Çin, Yaponiya, Malaziya və s. ölkələrə təşkil nəzərdə tutulur. Noyabr ayında Çinə (Honq Konq və Quancjou) ilk ixrac missiyası təşkil olunacaq və bu missiyanın təşkil etməsinə Azərbaycan şərabını bu ölkədə təbliğ edəcək. 2016-cı ilin noyabrında Çində keçiriləcək Beynəlxalq Şərab Sərgisində, gələn il isə Almaniyada təşkil olunacaq "Yaşıl həftə"də, Dubay Ərzaq, Düsseldorf Şərab, Moskva Kənd Təsərrüfatı sərgilərində Azərbaycan stendinin təşkilinə nəzərdə tutulur. Xarici ölkələrin ictimai yerlərində və KİV-in "Made in Azerbaijan" brendi ilə Azərbaycan meyvələrinin, şərab və şirələrinin, eləcə də xalçalarının təbliği planlaşdırılır. İstanbul, Moskva, Frankfurt, Dubay və digər iri hava limanlarındakı "Duty Free" mağazalarında, Rusiyanın və Fransanın tanınmış mağazalar şəbəkələrində, SOCAR-ın bir sıra ölkələrdəki yanacaq doldurma məntəqələrindəki mağazalarında, xaricdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan evlərində və mərkəzlərində "Made in Azerbaijan" rəflərinin yaradılması nəzərdə tutulur. Bundan başqa, Azərbaycanın bir sıra kənd təsərrüfatı və sənaye məhsullarının Avropa İttifaqı, Orta Asiya və Ərəb ölkə-

rinə ixracı üçün bazar araşdırmaları aparılacaq.

Konfransda nazir Şahin Mustafayev həmçinin, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin rəhbərliyi ilə müstəqilliyimizin bərpə olunmasından ötən 25 il ərzində iqtisadi sahədə əldə olunan uğurları və əsas iqtisadi göstəriciləri diqqətə çatdırıb, qeyri-neft sektorunun inkişafının, iqtisadiyyatın diversifikasiyasının və ixracın genişləndirilməsinin prioritet olduğunu qeyd edib. Bu istiqamətdə həyata keçirilən ardıcıl və sistemli iqtisadi islahatlar barədə məlumat verən Şahin Mustafayev görülmüş tədbirlər nəticəsində lisenziya tələb olunan fəaliyyət növlərinin sayının 59-dan 37-yə endirildiyini, sahibkarlıq subyektlərində aparılan yoxlamaların sayının xeyli dərəcədə azaldığını və 2016-cı ildə cəmi 50 yox-lama keçirildiyini (müqayisə üçün 2015-ci ildə belə yoxlamaların sayı 50 mindən çox olub) qeyd edib. İndiyədək sahibkarlara 62 investisiya təşviqi sənədi verilib, hazırda bu sahədə 9 layihəyə baxılır. Ümumilikdə, son 5 ayda verilməmiş və baxılmaqda olan bu cür investisiya layihələri üzrə 800 mln. manatdan çox sərmayə qoyuluşu həyata keçiriləcək. Bu gündəlik sahibkarların 32 min investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsinə 2 mlrd. manat həcmində güzəştli kredit verilib.

Yerli istehsalın dəstəklənməsi və ixracın genişləndirilməsi istiqamətində görülən işlər barədə danışan nazir Şahin Mustafayev bildirib ki, son illərdə özəl bölmənin inkişafına dövlət dəstəyinin

daha da gücləndirilməsi yerli məhsullar istehsalını artırıb, ixrac imkanlarını genişləndirib. Bununla belə, sahibkarlığın inkişafı məqsədilə son dövrlərdə atılan addımlar, sənaye zonalarının, aqroparkların yaradılması işlərinin intensivləşdirilməsi, özünütəminatına səviyyəsi yüksək olan bir sıra məhsullar üzrə idxal gömrük rüsumlarının artırılması, dövlət satınalmalarında yerli şirkətlərə üstünlük verilməsi, "Antidempinq, kompensasiya və mühafizə tədbirləri haqqında" Qanunun qəbulu yerli istehsalın artırılmasına, ixracın genişləndirilməsinə əlavə stimulaşdırıcıdır.

Görülmüş tədbirlər nəticəsində 2016-cı ilin 9 ayında xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçılarının sayı 2 dəfə, tərəfdaş ölkələr 18%, ixrac olunan məhsul çeşidləri isə 12% artıb. Bu dövrdə qeyri-neft məhsulları ixracı 844 mln. ABŞ dolları olub. Qeyri-neft ixracının 54%-i MDB üzvü olan dövlətlər və Gürcüstanın, 36%-i

Türkiyə, İsveçrə, İran, Çin, Almaniya, İtaliya, 11%-i isə digər ölkələrin payına düşür. Nəqliyyat infrastrukturunun yaxşılaşdırılması istiqamətində görülən tədbirlər, Azərbaycan mənşəli məhsullara veriləcək ixrac təşviqi, İxracatçılar Klubunun və ixtisaslaşmış assosiasiyaların (şərab, nar, meyvə-tərəvəz və s.) yaradılması, bu gün təqdimatı keçiriləcək ixrac portalı ixracın stimullaşdırılmasında əhəmiyyətli rol oynayacaq. Nazir Şahin Mustafayev dəstək tədbirlərindən faydalanmaq və ixracı genişləndirmək məqsədilə yerli şirkətlərə keyfiyyət, qablaşdırma və etiketlənmə sahəsində beynəlxalq standartların tətbiqi, ixrac departamentlərinin yaradılması, ixrac portalında məlumatların yerləşdirilməsi, AZPROMO ilə sıx əməkdaşlıq və İxracatçılar Klubunda fəal iştirakı tövsiyə edib.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İqtisadi Siyasət Komitəsinin sədri Ziyad Səmədzadə dövlət başçısının rəhbərliyi ilə həyata keçirilən iqtisadi islahatların, o cümlədən sahibkarlığın inkişafı, daxili bazarın qorunması və ixracın stimullaşdırılması tədbirlərinin iqtisadiyy-

geniş imkan yaradır. Qeyd edilib ki, ənənəvi kənd təsərrüfatı sahələrinin inkişafına göstərilən diqqət və qayğı həmin məhsulların istehsalının və ixracının artırılmasına əlavə stimulaşdırıcıdır.

Dövlət Gömrük Komitəsi sədrinin müavini Şahin Bağrov gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsi, idxal-ixrac əməliyyatları zamanı daşıma proseslərinin asanlaşdırılması istiqamətində görülən tədbirlər barədə məlumat verib, ixrac üçün lazım olan sənədləri və rəsmiləşdirmə prosedurlarını diqqətə çatdırıb. Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsinin Standartlaşdırma və Sertifikatlaşdırma İnstitutunun direktoru Namiq Tağıyev müvafiq sahədə görülən işlər, qanunvericilik və prosedurlar barədə danışdı, görülən tədbirlərin ixracın genişləndirilməsində əhəmiyyətini qeyd edib.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin rektoru Ədalət Muradov yeni iqtisadi şəraitdə iqtisadi artımın təmin olunmasında ixracın stimullaşdırılmasının önəmini qeyd edib. Təhsil xidmətlərinin ixracı barədə danışan Ədalət Muradov İq-

atın şaxələndirilməsi, ərzaq təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi, özünütəminat səviyyəsinin yüksəldilməsi və qeyri-neft məhsullarının ixracının artırılmasında əhəmiyyətini vurğulayıb.

Kənd təsərrüfatı nazirinin müavini Seyfəddin Talıbov qeyri-neft sektorunun əsas sahələrindən olan kənd təsərrüfatının ərzaq təhlükəsizliyinin və məşğulluğun təmin olunması, daxili tələbatın ödənilməsi sahəsində əhəmiyyətini qeyd edib, aqrar sektorun geniş ixrac imkanlarına malik olduğunu diqqətə çatdırıb. Bildirilib ki, ölkəmiş hazırda bir sıra kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə özünü təmin edib, meyvə-tərəvəz məhsulları, şərablar, şirələr və s. xarici ölkələrə ixrac edilir. Bununla belə, əlverişli torpaq-iqlim şəraiti, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçıları üçün tətbiq olunan güzəştlər, yaradılmış müasir infrastruktur daha çox kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracına

atın şaxələndirilməsi, ərzaq təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi, özünütəminat səviyyəsinin yüksəldilməsi və qeyri-neft məhsullarının ixracının artırılmasında əhəmiyyətini vurğulayıb.

Kənd təsərrüfatı nazirinin müavini Seyfəddin Talıbov qeyri-neft sektorunun əsas sahələrindən olan kənd təsərrüfatının ərzaq təhlükəsizliyinin və məşğulluğun təmin olunması, daxili tələbatın ödənilməsi sahəsində əhəmiyyətini qeyd edib, aqrar sektorun geniş ixrac imkanlarına malik olduğunu diqqətə çatdırıb. Bildirilib ki, ölkəmiş hazırda bir sıra kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə özünü təmin edib, meyvə-tərəvəz məhsulları, şərablar, şirələr və s. xarici ölkələrə ixrac edilir. Bununla belə, əlverişli torpaq-iqlim şəraiti, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçıları üçün tətbiq olunan güzəştlər, yaradılmış müasir infrastruktur daha çox kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracına

atın şaxələndirilməsi, ərzaq təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi, özünütəminat səviyyəsinin yüksəldilməsi və qeyri-neft məhsullarının ixracının artırılmasında əhəmiyyətini vurğulayıb.

Kənd təsərrüfatı nazirinin müavini Seyfəddin Talıbov qeyri-neft sektorunun əsas sahələrindən olan kənd təsərrüfatının ərzaq təhlükəsizliyinin və məşğulluğun təmin olunması, daxili tələbatın ödənilməsi sahəsində əhəmiyyətini qeyd edib, aqrar sektorun geniş ixrac imkanlarına malik olduğunu diqqətə çatdırıb. Bildirilib ki, ölkəmiş hazırda bir sıra kənd təsərrüfatı məhsulları üzrə özünü təmin edib, meyvə-tərəvəz məhsulları, şərablar, şirələr və s. xarici ölkələrə ixrac edilir. Bununla belə, əlverişli torpaq-iqlim şəraiti, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçıları üçün tətbiq olunan güzəştlər, yaradılmış müasir infrastruktur daha çox kənd təsərrüfatı məhsullarının ixracına

SOCAR istiqrazlarının təkrar bazar əməliyyatlarına başlanılıb

"Artıq İkinci Bazar əməliyyatlarına start verilmişdir, odur ki, yerli investorlarla bərabər, xarici ölkə vətəndaşları və hüquqi şəxslər də SOCAR istiqrazlarını İkinci Bazardan əldə edə bilərlər. Bunun üçün heç bir əngəl yoxdur". Bu sözləri SOCAR prezidenti Rövnaq Abdullayev SOCAR istiqrazlarının satışının yekunlaşması və Təkrar Bazar əməliyyatlarının başlanması ilə bağlı keçirilən mətbuat konfransında deyib.

İstiqrazların 90 faizini əhali alıb
SOCAR prezidenti onu da qeyd edib ki, istiqrazların satışlarında ilk üstünlük fiziki şəxslərə, yəni vətəndaşlara verilib: "Səvindirici haldır ki, sifarişlərin 90%-dən çoxu vətəndaşlarımızın əldə etdiyi". R.Abdullayev onu da bildirib ki, cəmi 100 milyon ABŞ dolları məbləğində buraxılan istiqrazlara 203 milyon dollardan artıq sifariş gəlib ki, bu da investorlar tərəfindən istiqrazlara tələbin 2 dəfədən artıq olduğunu göstəricisidir.

"SOCAR istiqrazlarının buraxılmasında

başlıca məqsəd, həyata keçirilən bu uğurlu siyasətin tərkib hissəsi kimi, Azərbaycanın kapital bazarının inkişafına töhfə vermək olmuşdur", - deyən R.Abdullayev bu istiqrazların Təkrar Bazarda tədavül tarixinin möhür Dövlət müstəqilliyinin 25-ci ildönümü ilə üst-üstə düşməsinin də SOCAR üçün xüsusi önəm daşdığını bildirmişdir.

Bu istiqrazlar BFB tarixində ən iri emissiyadır
"Bakı Fond Birjası" QSC-nin (BFB) İdarə Heyətinin sədri Fərid Əliyev isə çıxışında bildirib ki, bu istiqrazlar BFB-nin tarixində ən iri emissiyadır və ali (əsas)

bazar seqmentində yerləşdirilib: "Bu yerləşdirmədə BFB və Milli Depozit Mərkəzindən əlavə 12 təşkilat çalışıb. Artıq istiqrazlar üzrə gəlirlər hesablanmağa başlanacaq.

BFB bundan sonra təkrar bazarla bağlı məlumatları, kotirovka göstəricilərini gündəlik açıqlayacaq. İlk yerləşdirmədə iştirak edə bilməyən investorlar təkrar bazarın imkanlarından istifadə edə, öz brokerini seçərək istiqrazlara investisiya yatıra bilərlər".

Kapital bazarında durğunluğu aradan qaldırır
Tədbirdə çıxış edən Milli Depozit Mərkəzi (MDM) İdarə Heyətinin sədri Araz Əliyev isə qeyd edib ki, Azərbaycan Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) istiqrazlarının tədavülü buraxılması kapital bazarının strukturunun milliləşdirilməsi baxımından mühüm addımdır. "İndiyə qədər Azərbaycan təcrübəsində bir neçə dəfə iri məbləğdə səhm və istiqraz emissiyası həyata keçirilsə də, SOCAR istiqrazlarına olan qədər tələbat (emissiyadan 2 dəfə çox) qeydə alınmayıb", - deyən A.Əliyev bu istiqrazların kapital bazarında durğunluğu aradan qaldıracağını da vurğulayıb.

MƏTANƏT

"PAŞA Həyat"ın təşkilatçılığı ilə beynəlxalq HR forumu keçiriləcək

"PAŞA Həyat" şirkətinin təşkilatçılığı ilə bu ilin noyabr ayının 11-də "Baku Boulevard Hotel"də "İnsan Resursları Forumu - Bakı 2016" adlı beynəlxalq forum keçiriləcək.

Şirkətin İctimaiyyətlə əlaqələr xidmətindən verilən məlumata görə, builki forumun əsas mövzusu insan resurslarının idarə edilməsi proseslərinin avtomatlaşdırılmasına həsr ediləcək. Məqsəd insan resursları idarəçiliyi sahəsində beynəlxalq təcrübənin yerli şirkətlərdə tətbiqinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasına töhfə verməkdir.

Forum iki paneldən ibarət olacaq və bu forumda

10 spikerin, o cümlədən beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri çıxış edəcək. Forumun əsas dinləyici hədəfi insan resurslarının idarə edilməsi sahəsi üzrə peşəkarlar və insan resursları idarəçiliyi funksiyalarının tətbiqi ilə təmasda olan rəhbər şəxslərdir.

Forumda spiker qismində tanınmış yerli (Azercell, SOCAR, Deloitte Azerbaijan və s.) və beynəlxalq qurumların (Adler Central Europe, TMA Method International, Kare HR Consultancy, Korn Ferry Hay Group və digərləri) rəhbərləri, eləcə də HR strukturları üzrə rəhbərləri, HR sahəsini kurasiya edən yüksək vəzifəli şəxslər iştirak edəcək. Forumda iştirak üçün qeydiyyatdan keçən şəxslərin sayı daha çox olacaq. Lakin yer məhdudluğu ilə əlaqədar yalnız 300 nəfər iştirak edəcək.

Forumda iştirak etmək istəyən şəxslər www.hrforum.az sayıtına daxil ol-

maqla qeydiyyat şərtləri ilə tanış ola bilərlər. Həmçinin, builki forumun spikerləri ilə bağlı məlumat forumun rəsmi facebook səhifəsindən (hrforum.az və www.pasha-life.az sayıtından) da əldə etmək mümkündür.

Qeyd edək ki, artıq ikinci dəfə keçiriləcək forum "PAŞA Həyat"ın təşkil etdiyi sosial bir layihə kimi insan resurslarının idarə edilməsi sahəsində Azərbaycanda və digər ölkələrdə ən yaxşı təcrübələrin müzakirə edilməsi yolu ilə ümumilikdə ölkənin biznes sektorunda idarəetmənin inkişafına dəstək olmaq məqsədi daşıyır. Ötən il təşkil edilmiş forumda 300-dən çox peşəkar HR mütəxəssislərin iştirakı təmin edilmişdir.

Forumla bağlı operativ və ətraflı məlumat əldə etmək istəyənlər "PAŞA Həyat"ın (012) 942 Çağrı Mərkəzi ilə əlaqə saxlaya bilərlər.

Oktyabrın 18-də Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) İqtisadiyyat İnstitutunda dövlət müstəqilliyimizin 25 illiyinə həsr olunmuş "Azərbaycan iqtisadiyyatı - 25: keçilmiş yola və gələcəyə baxış" mövzusunda elmi konfrans keçirilib. Tədbirdə İqtisadiyyat İnstitutunun direktoru Nazim İmanov müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Azərbaycanın keçdiyi inkişaf yollarından, xüsusilə iqtisadiyyatda qazanılan uğurlardan danışdı. Eyni zamanda,

Müasir dövrdə bəşəriyyəti narahat edən ən global problemlərdən biri kimi dünya əhalisinin sürətli artımı və demografik proseslərdə baş verən kəskin dəyişikliklər indi ayrı-ayrı dövlətlərin ölkə daxilində və beynəlxalq aləmdə yeritdiyi siyasətə daha çox təsir göstərir və ona "demoqrafik aspekt" verilərək, onun qoyuluşu və həllinə yeni mövqelərdən və normalardan yanaşılması ön plana keçir. Məsələ burasındadır ki, dünya əhalisinin sayı son 25 il ərzində (1990-2015-ci illər) 2,0 mil-yard nəfər və ya 38,5 faiz artaraq 5,2 milyard nəfərdən 7,2 milyard nəfərə, Azərbaycan Respublikasının əhalisinin sayı isə 2,6 milyon nəfər və ya 35,2 faiz artaraq 7,1 milyon nəfərdən 9,6 milyon nəfərə gəlib çatmışdır. Aparılan proqnozlara əsasən, 2050-ci ildə Yer kürəsinin əhalisinin sayı müsəlman dünyasında və bəzi başqa regionlarda mövcud olan yüksək doğum səviyyəsi hesabına artaraq 8,1-9,2 milyard nəfərə, Azərbaycan Respublikasında isə 12,0-12,5 milyon nəfərə gəlib çatacaqdır. "Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyasında isə göstərilir ki, ölkəmizin əhalisinin sayı hər il 1,1 faiz artaraq bu dövrün sonunda 10,2 milyon nəfər təşkil edəcəkdir. Nəzərə alsaq ki, ölkə başçısı İlham Əliyev cənabları tərəfindən respublikamızın əhalisinin sürətli artımına böyük önəm verilir və onun fikrincə: "Azərbaycan əhalisi daha da sürətlə artmalıdır. Bu artımı stimullaşdırmaq və əhalinin artımını təmin etmək üçün, yaqin ki, əlavə tədbirlər görülməlidir". Onda bu tədbirlərin həyata keçirilməyi təqdirdə ölkəmizin əhalisinin sayının gələcəkdə gözlənilməyindən də çox olacağı şübhə doğurmur. Əlbəttə, burada söhbət təkcə əhalinin kəmiyyət artımından deyil, həm də keyfiyyət artımından gedir. Çünki "Global-informasiya sistemi"nin bərqərar olduğu və getdikcə inkişaf etdiyi bir şəraitdə iqtisadiyyatın inkişafının baza amilini təşkil edən təhsil, o cümlədən peşə biliklərinin əldə edilməsi sistemi və əhalinin keyfiyyətinin yüksəldilməsi ön plana keçir. Çünki əhali ictimai istehsalın əsasını və subyektlərini təşkil etdiyindən, hər bir ölkədə ictimai istehsal prosesinin baş verməsi və əhəngdar surətdə davam etməsi üçün müəyyən sayda fiziki və zehni cəhətdən inkişaf etmiş canlı insan fərdlərinin mövcud olması zəruridir. Bu fərdlərin mövcud olması və insan nəsilərinin arasıkəsilmədən bərpasının təmin edilməsinin əsasını isə demografik proseslər (doğum, ölüm, təbii artım) təşkil edir. Demografik proseslər bioloji əsasla malik olsa da, eyni zamanda, sosial hadisə olduğundan onlarda baş verən dəyişikliklər sosial proseslərdə, sosial proseslərdə baş verən dəyişikliklər isə əhalinin hərəkət dinamikasında öz əksini tapır. Başqa sözlə desək, başqa kütləvi hadisələr kimi demografik proseslər də ilk növbədə bu və ya digər ərazidə məskunlaşmış əhalinin sayından, onun cins-yaş tərkibindən və sair amillərdən asılıdır. Ancaq tarixi inkişafın bütün mərhələlərində əhalinin hər cür artımı cəmiyyət üçün özlüyündə məqsəd olmuş və həmişə cəmiyyətin məqsəd və tələblərinə müvafiq ola-

AZƏRBAYCAN İQTİSADİYYATI-25: KEÇİLMİŞ YOLA VƏ GƏLƏCƏYƏ BAXIŞ" MÖVZUSUNDA KONFRANS KEÇİRİLİB

tədbirin əhəmiyyəti vurğulanıb. Sonra AMEA-nın müxbir üzvləri Şahbaz Muradov "Müstəqillik illərində demografik vəziyyət və məşğulluq: realiaqlar və problemlər", Əli Nuriyev "Dərin böhrandan hərtərəfli

inkışafa gedən yol", Akif Musayev "Yaxın gələcəyin əsas hədəfi: postneft iqtisadiyyatı quruculuğu", akademik Ziyad Səmədzadə "Azərbaycanın iqtisadi inkişaf strategiyası: gələcək haqqında düşüncələr"

mövzularında məruzələrlə çıxış ediblər. Məruzəçilər ulu öndər Heydər Əliyevin müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin möhkəmlənməsində və dünyada tanınmasında əvəzolunmaz rolunu diqqətə

çatdırıb, dahi rəhbərin ideyalarının Prezident İlham Əliyev tərəfindən əzmlə həyata keçirildiyini bildiriblər. Heydər Əliyev siyasətinin uğurlu nəticələrindən danışan nətiqlər müstəqillik illərində Azərbaycanın böyük tərəqqi yolu keçdiyini, iqtisadiyyatın, elmin, təhsilin və digər sahələrin inkişaf etdiyini, ölkəmizin dünyada nüfuzunun yüksəldiyini vurğulayıblar. Alimlər, eyni zamanda, Azərbaycanın gələcək inkişaf perspektivləri ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər.

Azərbaycan Respublikası müstəqillik əldə etdikdən sonra ölkədə baş vermiş həm siyasi, həm də sosial-iqtisadi dəyişikliklər demografik inkişafa ciddi təsir göstərmişdir. Demografik proseslər cəmiyyətin həyatının bir çox tərəfləri ilə qarşılıqlı surətdə bağlı olduğundan bu əlaqə sosial-iqtisadi hadisələrin

demoqrafik proseslərə və öz növbəsində demografik proseslərin də sosial-iqtisadi hadisələrə təsirinin təzahürüdür. Bu, onunla izah edilir ki, demografiya sahəsindəki siyasət hər bir dövlətin sosial siyasətinin mühüm və başlıca tərkib hissəsi olmaqla, onun əsasını təşkil edir. Düşünürük ki, bu sahədə

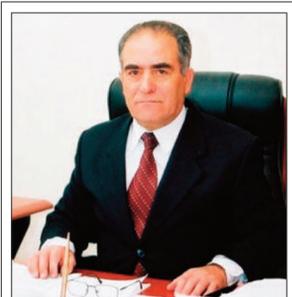
dərin elmi tədqiqatları ilə tanınan Azərbaycan iqtisad elminin görkəmli nümayəndələrindən biri, AMEA-nın müxbir üzvü, professor Şahbaz Muradovun "Demoqrafik vəziyyətdə baş verən dəyişikliklər və onun nizamlanması istiqamətləri" adlı məqaləsi oxucular üçün çox maraqlı olar.

Demografik vəziyyətdə baş verən dəyişikliklər və onun nizamlanması istiqamətləri

keçən əsrin 60-80-ci illərini əhatə edən dövrdə Orta Asiya Respublikalarında və Azərbaycanda əhalinin doğum və təbii artım səviyyəsi həmin respublikaların müvafiq göstəricilərindən xeyli yüksək olmuşdur. Belə ki, əgər keçən əsrin 60-80-ci illərində əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən doğum səviyyəsi Azərbaycanda 42,6 və 26,4 nəfər arasında tərəddüd etməklə dəyişmişdirsə, müvafiq surətdə Rusiyada - 23,2 və 13,4 nəfər; Ukraynada - 20,5 və 12,7 nəfər; Belorusda - 24,4 və 13,9 nəfər; Litvada - 22,5 və 15,1 nəfər; Latviyada - 16,7 və 14,1 nəfər; Estoniyada isə 16,6 və 14,1 nəfər arasında dəyişmişdir. Eyni vəziyyəti əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən təbii artımın səviyyəsi haqqında da demək olar. Qeyd edilən dövrdə əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən təbii artımın səviyyəsi Azərbaycanda 35,4 və 24,2 nəfər arasında dəyişmişdirsə, müvafiq surətdə Rusiyada - 15,8 və 6,5 nəfər; Ukraynada - 13,8 və 0,6 nəfər; Belorusda - 17,8 və 3,2 nəfər; Litvada - 14,7 və 4,6 nəfər; Latviyada - 6,7 və 1,1 nəfər; Estoniyada isə - 6,1 və 1,8 nəfər arasında dəyişmişdir. Azərbaycan Respublikasında əhalinin doğum və təbii artım səviyyəsinin xeyli yüksək olması belə bir yanlış fikr-in formalaşmasına səbəb olmuşdur ki, guya Azərbaycanın demografik vəziyyətinə heç bir çətinlik mövcud deyil və onun tənzimlənməsi ehtiyac yoxdur. Bəlkə, ən çox elə bu səbəbdən də uzun illər boyu Azərbaycanda demografik siyasət

mada daimi yaşamaq, işləmək və təhsil almaq məqsədi ilə keçmiş SSRİ-nin iri sənaye şəhərlərinə, tikinti obyektlərinə, kənd təsər-rüfatı rayonlarına və təhsil mərkəzlərinə çıxıb getmək məcburiyyətində qalmışlar. Nəticədə, respublikamızın dağlıq və dağətəyi rayonlarında 100-dən çox kənd kimsəsiz qalmışdır. Eyni zamanda, keçən əsrin 60-80-ci illərində SSRİ hökumətinin təklifi ilə Azərbaycandan İttifaqın Arxangelsk, Qeyri-Qaratorpaq, Çernobil, Tümen vilayətləri, BAM zonası regionlarına və başqa ərazilərə minlərlə ali və orta ixtisas təhsili olan mütəxəssislər və ixtisaslı fəhlə kadrları mütəşəkkil qaydada aparılmışdır. Təkcə Rusiyanın Amur vilayətinə 600-dən çox ailə köçürülmüş və xeyli sayda yüksək ixtisaslı mütəxəssis göndərilmişdir ki, onların da 80-90 faizindən çoxunu Azərbaycanlı oğlanlar təşkil etmişlər. Əlbəttə, heç şübhəsiz ki, bütün bunlar respublikamızın əhalisinin cins-yaş tərkibində, ilk növbədə isə ailə qurmaq yanında olan gənc oğlan və qızların say nisbətində qeyri-normal vəziyyətin yaranmasına gətirib çıxarmaqla, onların ailə qurmasında da xeyli çətinləşməsinə səbəb olmuşdur. Təsədüfi deyildir ki, qeyd edilən dövrdə 20-29 yaşında olan gənclər arasında subaylığın səviyyəsinə görə keçmiş SSRİ-nin müttəfiq respublikaları arasında Azərbaycan Respublikası ən "qabaqcıl" yerlərdən birini tutmuşdur. Nəzərə alsaq ki, qeyd edilən dövrdə hər il respublikamızda diri doğulan uşaqların orta hesabla

sadi çətinliklər və böhranlı vəziyyətlə əlaqədar olaraq əhalinin əksər sosial demografik qruplarından və təbəqələrindən olan hissəsinin yaşayış səviyyəsinin pisləşməsi; sosial-infrastruktur sahələrinin son dərəcə zəif inkişaf etməsi və əhalinin əksəriyyət hissəsinin onların xidmətlərindən lazımı dərəcədə istifadə etmək imkanlarına malik olmaması; Ermənistanın silahlı qüvvələrinin hərbi təcavüzü nəticəsində respublika ərazisinin 20 faizinin işğal edilməsi; 1 milyon nəfərdən çox əhalimizin qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə düşməsi; işğal olunmuş ərazilərdə 300 mindən çox iş yerlərinin itirilməsi; ölkə əhalisi arasında müxtəlif xəstəliklərin artması; ekoloji tarazlığın pozulmasının sürətləndirilməsi və ona nəzarətin zəif olması; ölkədə əhalinin miqrasıyası proseslərinin tənzimlənməməsi; demografik inkişaf sahəsində dövlət programının olmaması və sair səbəblərlə bağlı olmuşdu. Təsədüfi deyildir ki, müstəqilliyimizin ilk illərində (1991-1995-ci illərdə) Azərbaycan əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən doğum səviyyəsi təqribən 29,0 faiz azalaraq 26,6 nəfərdən 18,9 nəfərə, təbii artım səviyyəsi 40,0 faiz azalaraq 20,3 nəfərdən 12,2 nəfərə düşmüş, ölüm səviyyəsi isə 6,3 faiz artaraq 6,3 nəfərdən 6,7 nəfərə qalxmışdır. Bu göstəricilər şəhər və kənd yerlərində xeyli fərqli olmuşdur. Belə ki, əgər qeyd edilən dövrdə şəhər yerlərində əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən doğum səviyyəsi 30,2 faiz azalaraq 23,5 nəfərdən 16,4 nəfərə, təbii artım səviyyəsi 43,7 faiz azalaraq 17,4 nəfərdən 9,8 nəfərə düşmüş, ölüm səviyyəsi isə 8,2 faiz artaraq 6,1 nəfərdən 6,6 nəfərə qalxmışdırsa, kənd yerlərində həmin göstəricilər müvafiq surətdə doğum səviyyəsi üzrə 28,2 faiz azalaraq 30,2 nəfərdən 21,7 nəfərə, təbii artım səviyyəsi üzrə 37,4 faiz azalaraq 23,8 nəfərdən 14,9 nəfərə düşmüş, ölüm səviyyəsi üzrə isə 6,3 faiz artaraq 6,4 nəfərdən 6,8 nəfərə qalxmışdır. Bu illər ərzində respublikada hər 1000 nəfər diri doğulanlara 5 yaşadək ölənlər uşaqlarının sayı 40,1 nəfərdən 43,2 nəfərə, o cümlədən oğlan uşaqları arasında 42,9 nəfərdən 45,9 nəfərə, qız uşaqları arasında isə 37,3 nəfərdən 40,3 nəfərə; hər 100 min nəfər diri doğulana düşən ana ölümü isə 10,5 nəfərdən 37 nəfərə qalxmışdır.

Ş.M. Muradov AMEA-nın müxbir üzvü, i.e.d., prof., Əməkdar Elm Xadimi

bu baxımdan Azərbaycan Respublikasından qanuni əsaslarla daimi yaşamaq üçün başqa ölkələrə çıxıb gedənlərin sayı 272,1 min nəfər təşkil etmişdir. Onların əsas hissəsini ruslar (112,7 min nəfəri və ya 41,4 faizi); azərbaycanlılar (65,5 min nəfəri və ya 24,1 faizi); ermənilər (35,9 min nəfəri və ya 13,2 faizi); yehudilər (11,1 min nəfəri və ya 4,1 faizini) və ukraynalar (9,8 min nəfərini və ya 3,6 faizini) və s. təşkil etmişlər. Qeyd edilən dövrdə daimi yaşamaq üçün Azərbaycan Respublikasına gələnlərin sayı isə buradan gedənlərin sayından xeyli az olmuşdur. Həmin illərdə respublikamıza qanuni yolla 123,3 min nəfər gəlmişdir ki, onların da 93,8 min nəfərini azərbaycanlılar (76,1 faizi); 10 min nəfərini ruslar (8,1 faiz); 19,5 min nəfərini isə digər millətlərin və xalqların nümayəndələri təşkil etmişlər. Başqa sözlə desək, bu illərdə daimi yaşamaq üçün ölkəmizə gəlmiş əhalinin sayı daimi yaşamaq üçün buradan başqa dövlətlərə çıxıb gedənlərin sayından 148,8 min nəfər az olmuş və bu zaman əhalinin miqrasıya qalığı (saldosu) mənfii 148,8 min nəfər təşkil etmişdir. Bu isə öz növbəsində ölkə əhalisinin cins-yaş quruluşunun pozulmasına və buradan irəli gələn bəzi neqativ halların yaranıb artmasına səbəb olmuşdur. Belə neqativ hallardan biri 1988-ci ildən başlayaraq, birdən-birə ölkədə boşanma hallarının əvvəlki illərlə müqayisə haddən ziyadə çoxalması olmuşdur.

Belə ki, əgər keçən əsrin 60-cı illərinin əvvəllərindən ötən 28 il ərzində respublikamıza boşanma hallarının sayı 6,4-8,5 min arasında tərəddüd etməklə dəyişmişdirsə, 1988-1991-ci illərdə birdən-birə 9,2-14,1 min arasında dəyişmiş və 1990-cı ildə 14,1 min təşkil etməklə özlünün ən yüksək həddinə gəlib çatmışdır. Qeyd edilən dövrdə həmin neqativ halların meydana çıxmasına 1988-ci ildən başlamış Ermənistan-Azərbaycan və Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin təsiri böyük olmuşdur.

Həmin illərdə keçmiş İttifaqda və o cümlədən də Azərbaycanda cərəyan etmiş siyasi hadisələr, milli zəmində yaranmış münaqişələr və sairə əlaqədar olaraq "müxtəlif millətlərdən olan qadın və kişilər arasında ev almaq, satmaq, dəyişmək və sair məqsədlə "nikaha daxil olma və boşanma əməliyyatlarında" qeyri-qanuni hallara və saxtakarlıqlara yol verilməmişdir. Elə bu qeyd edilən sonucun səbəblərdəndir ki, 1989-cu ildə birdən-birə ölkədə 71,9 min nikaha daxilolma və 11,4 min boşanma hadisəsi qeydə alınmışdır. Bu proses 1990-1992-ci illərdə də davam etmiş və 1993-cü ildən sonra həm nikahların və həm də boşanmaların sayı sürətlə azalmağa başlamışdır.

(Davamı gələn sayımızda)

tədbirlərinin işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsi respublikanın müvafiq dövlət və hökumət orqanlarının da diqqət mərkəzindəndə yayılmış və bu işdə kortəbiiyyə yol verilmişdir. Təsədüfi deyildir ki, SSRİ-nin tərkibində olduğu axırncı 30 il ərzində (1960-1990-cı illərdə) keçmiş İttifaqda və onun bir çox respublikalarında olduğuna nisbətən Azərbaycanda əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən doğum və təbii artım səviyyəsi daha sürətlə azalmışdır. Belə ki, əgər müqayisə edilən dövrdə keçmiş SSRİ-də əhalinin hər 1000 nəfərinə düşən doğum səviyyəsi 24,9 nəfərdən 16,8 nəfərə, o cümlədən kənd yerlərində 27,7 nəfərdən 21,3 nəfərə düşsək müvafiq surətdə 32,5 və 23,0 faiz azalmışdırsa, Azərbaycan Respublikasında bu göstəricilər müvafiq surətdə 42,6 nəfərdən 26,3 nəfərə və 49,8 nəfərdən 30,1 nəfərə düşmüş və ya 38,3 və 40,4 faiz azalmışdır. Qeyd edilən dövrdə respublikamızda kifayət qədər müvafiq iş yerlərinin yaradılmaması və bir çox başqa ob-yektiv və subyektiv səbəblər üzündən ölkədə yaşayan gənc oğlanların hər il orta hesabla 30-40 min nəfəri qeyri-mütəşəkkil for-

68-70 faizi həmin yaşda olan anaların payına düşmüşdür, onda qeyd edilən yaşda olan gənclər arasında nikah səviyyəsinin aşağı olmasının əhalinin doğum və təbii artım səviyyəsinə və deməli həm də əhalinin artımına necə təsir göstərdiyi aydın olur.

Azərbaycan Respublikası 1991-ci ilin oktyabr ayında öz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra burada baş vermiş ictimai-siyasi və sosial-iqtisadi dəyişikliklər onun demografik vəziyyətinə də öz təsirini göstərmiş və bu müstəqilliyimizin ilk illərində (1991-1995-ci illərdə) özlünü daha qabarıq surətdə büruzə vermişdir. Bu dövrdə ölkəmizin demografik inkişafının ümumi vəziyyəti əhalinin sağlamlığının pisləşməsi, doğum səviyyəsinin sürətlə aşağı düşməsi, ölüm səviyyəsinin artması (əsasən əmək qabiliyyətli yaşda olan əhali arasında), ana və uşaq ölümünün yüksəkliyi, immiqrasiya və miqrasiya proseslərinin sürətlənməsi və sairə səciyyəli idi. Həmin illərdə ölkəmizdə yaranmış demografik vəziyyətin kəskinləşməsi bir sıra amillərlə, o cümlədən 1988-1995-ci illərdə ölkədə yaranmış sosial-iqti-

Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu tərəfindən maliyyələşdirilən "Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi" layihəsi çərçivəsində çap olunub.

ZAQATALA REGIONAL MÜSTƏVİDƏ ÖNƏ ÇIXAN ŞƏHƏRLƏR SIRASINA QATILACAQ

Zaqataladan yazarkən onun füsunkar təbiətini, insanı bihuş edən gözəlliyini vəsf etmədən ötür keçmək olmur. Ulu Qafqazın cənub yamaclarından kükrəyə-kükrəyə axıb gələn, özünü dağa-dərəyə çırparaq aləmə haray salan, gəlib aranda sakitləşən Katex, Kiş, Turyan, Dəmiraparan, Girdman çaylarına görə yerlərdə təməşə edib doğru aləmə. Arana çatanda həmin möhtəşəmlikdən əsər-əlamət qalmır. Zaqatalanın dağları əslən bir gözəllik tablosudur. İnsan bu tabloya doyunca baxmaq istəyir. Dünyanın hər yerindən bu yerlərə təşrif buyuranları Zaqatalanın ecazkar təbiəti özünə cəlb edir. Yoxsa, bu gözəllikləri başqa bir yerdə nümayiş etdirmək istəsək, heç cür alınmayacaq.

Zaqatalada çoxlu parklar, xiyabanlar, yaşillıq zolaqları, çəmənliklər salınıb. Bunların hamısı gözəldir. Lakin yüz dekorativ gül-çiçək bir qızılqülün ətrini, rəyihəsini verə bilməz. Sovetlər dövründə rayonun Qazangül qəsəbəsində efir yağları istehsal edən sovxozu xatırladım. Ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1970-ci ildə yaradılmışdı, respublikamızda gül məhsullarının istehsalı üçün nəzərdə tutulub. Yüz əlindən çox sahibkarın iştirak etdiyi toplanmada Zaqatala rayonunun iqtisadi potensialının reallaşdırılması istiqamətində prioritet hesab olunan iri taxılçılıq, intensiv bağçılıq, tütünçülük, cins heyvandarlıq təsərrüfatları, çörək istehsalı və meyvə emalı müəssisələrinin yaradılması üzrə nümunəvi investisiya layihələrinin təqdimatı keçirilib, sahibkarlıq subyektlərinə modern layihələri əks etdirən metodiki materiallar paylanılıb.

Cənab Prezident İlham Əliyev aqır sahədə aparılan iqtisadi islahatlar çərçivəsində bu regionda tütünçülüynün inkişaf etdirilməsi barədə xüsusi tapşırıqlar vermiş və bununla əlaqədar tütünçülüynə maliyyə dəstəyi gücləndirilmişdir. İndiyədək tütünçülüynün inkişafı ilə bağlı 50-yə yaxın sahibkara 1,7 milyon manat, o cümlədən 2016-cı ilin ötən dövrü ərzində 30 fermerə 220 min manat güzəştli kredit verilmişdir.

Yuxarıda da deyildiyi kimi, Azərbaycanın becarətli kənd təsərrüfatı məhsullarının hamısı ənanəvidir. Sadəcə olaraq, kimlərsə biganəliyi üzündən unudulan, diqqətdən kənardan qalan, səmərəsiz sahə kimi tənzümlənən sahələr vardır. Məhz buna görə də cənab prezident ölkə iqtisadiyyatının daha da möhkəmləndirilməsi üçün həmin sahələrə, yəni az maraq göstərilən, amma daha çox səmərə verən, mənfəət gətirən sahələrin inkişaf etdirilməsini bir vəzifə kimi qarşıya qoymuşdur. Zaqatalalılar ölkə başçısının göstəriş və tövsiyələrinə uyğun olaraq fəaliyyət göstərən müsbət nəticələr əldə edə bilməmişlər. Tütünçülüynün inkişaf etdirilməsi və yeni iş yerlərinin yaradılması ilə bağlı Sahibkarlar Təşkilatı Milli Konfederasiyası ilə danışıqlar aparılmaqla cari ildə rayonda daha çox atırlı tütün növlərinin əkininə üstünlük verilmiş və tütün əkin sahələrinin genişləndirilməsi həyata keçirilmişdir. Fermerləri rahat edən problemlərin aradan qaldırılması məqsədilə Konfederasiya ilə aparılan danışıqlar nəticəsində «Intertobacco» şirkətinin əvvəlki illərdən qalmış əməkhaqqı borcları qaytarılmışdır.

Fermerlərlə tütünçülüynün ixrac-önümlü məhsul olması barədə məarifləndirici söhbətlər aparılması və nəticədə 601,5 hektar sahəyə tütün şitillərinin köçürülməsi təmin edilmişdir. Bununla əlaqədar 1198 nəfər mövsümi işə cəlb edilmişdir. Hazırda təsərrüfatlarda yaşıl tütün tədarükünün başa çatmasına az qalıb. Tədarük edilən məhsullar qurudulmaq üçün xüsusi kameralara yığılır.

Baramaçılığın dirçəldilməsi məqsədi ilə rayonda xeyli iş görülmüşdür. Belə ki, cari ildə 1,5 ton barama istehsalı nəzərdə tutulub. Rayon üçün ayrılmış 95 qutu barama qurdu toxumundan müxtəssis nəzarətə alındıqda inkubasiya edilərək əldə olunan barama qurdu 67 nəfər fermerə müqavilə əsasında paylanmışdır. Nəticə olaraq uşğurludur. Baramaçılıq proqnoz tapşırıqlarını bir neçə dəfə artırıb yerinə yetirərək,

6018 kiloqram barama istehsal edilmişdir. Məhsul «Şəki-İpək» ASC-yə təhvil verilib. Gələcəkdə istehsalın həcmi artırılmasında məqsədli olaraq rayonda 146100 ədəd tut tinqinin əkilməsi nəzərdə tutulur. Baramaçılığın rentabelli olması əhali tərəfindən 5-6 il ərzində yem bazasının bərpa edilməsinə və istehsalın ildə 350 tona çatdırılmasına imkan verəcək.

Respublika Prezidenti İlham Əliyevin regionların özünümaliyyətləşdirilməsi, mövcud daxili imkanlardan daha səmərəli istifadə olunması, ixracı avazlaşdırma və ixrac-önümlü məhsulların istehsalının genişləndirilməsi, yeni emal və infrastruktur müəssisələrinin yaradılması istiqamətində verdiyi tapşırıqlara uyğun olaraq rayonda zəruri tədbirlər həyata keçirilir. Belə ki, rayon icra hakimiyyəti və «RR» şirkətlər qrupu tərəfindən Aşağı Tala kəndində «Şimal-Qərb» brendi altında Sosial Ticarət Mərkəzinin tikintisi üçün torpaq sahələrinin ayrılmasına və layihələndirmə işlərinə başlanılıb. Bununla əlaqədar həmin ərazidə 20 hektar torpaq sahəsinin tikinti altına verilməsi üçün təyinatın dəyişdirilməsi barədə Nazirlər Kabinetinə müraciət olunub. Layihəyə əsasən, burada 7 mərhələli yaşayış binasının, mebel satışı mərkəzinin, yanacaqdoldurma məntəqəsinin, regional ticarət mərkəzinin, çörək zavodunun, dəyirmanın, quru meyvələrin istehsalı və qablaşdırılması obyektlərinin, tikəş fabrikinin, mini et zavodunun, tir parkının, mövsümi məhsulların saxlanması üçün anbarların və soyuducu kameraların, regional tikinti materialları

nın satışı, kənd təsərrüfatı və avtomobil bazarlarının, beton istehsalı müəssisəsinin tikilməsi və bununla da 700 nəfər üçün daimi iş yerlərinin yaradılması nəzərdə tutulur. Bu möhtəşəm kompleksin yaradılması Zaqatalanın inkişafı, tanınması, onun sakinlərinin rahat və firavan yaşaması üçün atılan ən mühüm addımlardan biridir. Bütün görülən işlər, həyata keçirilən tədbirlər hesabına Zaqatala öz simasını aybaay, günbəgün dəyişir. Hər şey şəhərə girişdən başlayır, deyiblər. Bu, həqiqətən belədir. İlk təəssürat şəhərə daxil olarkən yaranır, sonra illər boyu yaddan çıxır. Zaqatalaya giriş də özünəməxsus quruluş, zövqlə yarıdılıb. Təkcə şəhərin girişində yox, hər yerində tikinti-təmir, abadlıq-quruculuq işləri gedir. Rayon Məhkəməsi üçün yeni inzibati binanın tikintisi tamamlanma mərhələsindədir. Qaçqın və məcburi köçkün ailələri üçün 3 ədəd 45 mənziilli yaşayış binası, 150 şagird yerlik tam orta məktəb, 50 yerlik uşaq bağçası, klub binası, tibb məntəqəsi, ATS və digər qurğular tikilib istifadəyə verilib.

Bundan başqa, Respublika Əmək və Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən Qarabağ əlilləri və şəhid ailələrinin mənzil-məişət şəraitlərinin yaxşılaşdırılması üçün inşa edilən 13 ədəd fərdi yaşayış evləri sakinlərin ixtiyarına verilib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ehtiyat fondundan ayrılan vəsait hesabına şəhərdə 12 çoxmərtəbəli yaşayış binasının təmir işləri davam etdirilir. Bundan başqa, sahibkarlıq subyektləri tərəfindən rayonda yeni ticarət, xidmət, turizm və

istirahət obyektlərinin, yüksək mərtəbəli yaşayış binalarının inşası davam etdirilir.

Zaqatala dağətəyi rayondur. Yağış, leysan bu yerləri tez-tez tutur. Rayon ərazilərinin, kənd və qəsəbələrin sel sularından mühafizə edilməsi, həmçinin suvarma sisteminin təmiri, yenidən qurulması, kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaqlarda suvarma suyunun səmərəli təşkil daim diqqət mərkəzində saxlanılır.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyevin «Əkin sahələrinin suvarma suyu ilə təminatının yaxşılaşdırılması və əhalinin içməli suya olan tələbatının ödənilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında» 25 dekabr 2014-cü il tarixli Sərəncamına uyğun olaraq, keçən il rayonun 12 kəndində subartermial quyusu qazılıb, 6 kəndin 2101 hektar əkin sahəsinin suvarılmasını həyata keçirən ikipilləli «Alazan» nasos stansiyasının suvarma şəbəkəsinin təmiri işləri davam etdirilir.

Zaqatala ölkəmizin şimal-qərb qapısında yerləşən gözəl, yaraşlıq, müasir tipli şəhərdir. Zaqatala həm də strateji əhəmiyyət kəsb edən bölgüdür. Bu şəhərə baxdanda artıq ucalıq, möhtəşəmlik yaraşır. Hazırkı yüksək inkişaf tempi, tərəqqi dalğası yaxın gələcəkdə Zaqatalanın regional müstəvidə önə çıxan, sayılıb-seçilən, cəlbədiç şəhərlər sırasına qatılmasına real zəmin yaradır.

Zülfü İLYASOV,
«İqtisadiyyat» qəzetinin bölgə müxbiri, Zaqatala rayonu

6018 kiloqram barama istehsal edilmişdir. Məhsul «Şəki-İpək» ASC-yə təhvil verilib. Gələcəkdə istehsalın həcmi artırılmasında məqsədli olaraq rayonda 146100 ədəd tut tinqinin əkilməsi nəzərdə tutulur. Baramaçılığın rentabelli olması əhali tərəfindən 5-6 il ərzində yem bazasının bərpa edilməsinə və istehsalın ildə 350 tona çatdırılmasına imkan verəcək.

Respublika Prezidenti İlham Əliyevin regionların özünümaliyyətləşdirilməsi, mövcud daxili imkanlardan daha səmərəli istifadə olunması, ixracı avazlaşdırma və ixrac-önümlü məhsulların istehsalının genişləndirilməsi, yeni emal və infrastruktur müəssisələrinin yaradılması istiqamətində verdiyi tapşırıqlara uyğun olaraq rayonda zəruri tədbirlər həyata keçirilir. Belə ki, rayon icra hakimiyyəti və «RR» şirkətlər qrupu tərəfindən Aşağı Tala kəndində «Şimal-Qərb» brendi altında Sosial Ticarət Mərkəzinin tikintisi üçün torpaq sahələrinin ayrılmasına və layihələndirmə işlərinə başlanılıb. Bununla əlaqədar həmin ərazidə 20 hektar torpaq sahəsinin tikinti altına verilməsi üçün təyinatın dəyişdirilməsi barədə Nazirlər Kabinetinə müraciət olunub. Layihəyə əsasən, burada 7 mərhələli yaşayış binasının, mebel satışı mərkəzinin, yanacaqdoldurma məntəqəsinin, regional ticarət mərkəzinin, çörək zavodunun, dəyirmanın, quru meyvələrin istehsalı və qablaşdırılması obyektlərinin, tikəş fabrikinin, mini et zavodunun, tir parkının, mövsümi məhsulların saxlanması üçün anbarların və soyuducu kameraların, regional tikinti materialları

nın satışı, kənd təsərrüfatı və avtomobil bazarlarının, beton istehsalı müəssisəsinin tikilməsi və bununla da 700 nəfər üçün daimi iş yerlərinin yaradılması nəzərdə tutulur. Bu möhtəşəm kompleksin yaradılması Zaqatalanın inkişafı, tanınması, onun sakinlərinin rahat və firavan yaşaması üçün atılan ən mühüm addımlardan biridir. Bütün görülən işlər, həyata keçirilən tədbirlər hesabına Zaqatala öz simasını aybaay, günbəgün dəyişir. Hər şey şəhərə girişdən başlayır, deyiblər. Bu, həqiqətən belədir. İlk təəssürat şəhərə daxil olarkən yaranır, sonra illər boyu yaddan çıxır. Zaqatalaya giriş də özünəməxsus quruluş, zövqlə yarıdılıb. Təkcə şəhərin girişində yox, hər yerində tikinti-təmir, abadlıq-quruculuq işləri gedir. Rayon Məhkəməsi üçün yeni inzibati binanın tikintisi tamamlanma mərhələsindədir. Qaçqın və məcburi köçkün ailələri üçün 3 ədəd 45 mənziilli yaşayış binası, 150 şagird yerlik tam orta məktəb, 50 yerlik uşaq bağçası, klub binası, tibb məntəqəsi, ATS və digər qurğular tikilib istifadəyə verilib.

Hədiyyə qazanan qalib müəyyən oldu

03 oktyabr tarixində «AG-Bank»-in keçirdiyi lotereyanın şanslı qalibi müəyyən olundu. Lotereyanın şərtlərinə görə, «AG-Bank» ASC-yə məxsus olan POS-terminalları şəbəkədə istifadə edən obyekt lotereyada iştirak etməklə hüquq qazanır. Sentyabr ayının qalibi keyfiyyətli optika xidmətlərini göstərən «Majesty Optik» mağazası oldu. Qeyd edək ki, uduş fondunun ümumi məbləği: «AGBank»-in POS-terminalları istifadə edən obyekt tərəfindən, banka ödənilən komissiyasının ümumi məbləğindən ödəniləcək komissiyaya 50% endirim əldə edəcək.

Nəzərinizə çatdırmaq ki, lotereya 01 sentyabr 2016-cı il tarixindən etibarən 31 dekabr 2016-cı il tarixinə qədər keçirilir. 03 noyabr 2016-cı il tarixində 03.10.2016-02.11.2016 hesabət dövrü ərzində keçirilən əməliyyatlar əsasında ikinci lotereya, 02 dekabr 2016-cı il tarixində 03.11.2016-01.12.2016 hesabət dövrü ərzində keçirilən əməliyyatlar əsasında dördüncü lotereya oynanılacaqdır.

Nəzərə alsaq ki, Olotereya müddəti ilin sonuna qədər davam edəcək, istənilən ticarət obyekti «AGBank»-in POS terminalının istifadəsi şəbəkəsinə qoşularaq şanslı lotereyanın iştirakçısı və qalibi olmaq imkanı qazana bilər.

0,99 qəpiklərin büdcəmizə təsiri nədir?

Nəzərə alsaq ki, bir gündə mağazaya kifayət qədər insan daxil olur, üst-üstə yığılan həmin qəpiklərin heç də az olmadığını görürük. Təsəvvür edin ki, 5 insan gündə 10 qəpiyini almırsa, bu sonda 50 qəpik edir, aya 15 manat, ilə isə 180 manat. Maraqlı cəhət budur ki, bəzən qəpiyini qalğınu istədikdə oradakı işçilərin təəccüblü, hətta kinayəli baxışları ilə də rastlaşırıq. Bu da bir növ istehlakçı hüquqlarının pozulması deməkdir. Lakin qəpiklərlə bağlı problem yalnız alıcılar deyil, həm də satıcılar da yaşayırlar, səbəb isə hər müştəriyə qaytarılacaq o qədər xırda pulun olmamasıdır.

Nağdsız ödənişlər itkini azaldır
Alış-verişlərdə kartla ödəniş aparılırsa, itki də olmaz. Çünki alış-veriş etdikdə kassada məbləğ də konkret olaraq çıxılır və heç bir itkiyə yol verilmir.

Bir ailənin il boyunca etdiyi alış-verişdə qalıq olaraq almadığı qəpiklər yığıldıqda boş gedən pulun ümumi miqdar təxminən 100 AZN-i keçir.

Çünki qaytarılmayan və ya götürməyə cəkindiyimiz qəpiklər 1, 2, 3, 4, 5 və s. ola bilər. Aylıq 1000 manatlıq alış-veriş edən bir ailə ayda 10-15 manatını almır ki, bu da nəticədə qeyd etdiyimiz rəqəmə gəlib çıxır. Burada xüsusi olaraq nağdsız ödəniş vurmaq lazımdır. Çünki yalnız bununla həmin itkilərdən yaxa qurtarmaq mümkündür.

Çıxış yolu isə...
Maraqlı cəhətlərdən bir də istehlakçılara qaytarılmalı olan həmin

pulların tədaviyə alınmasına baxmayaraq, bazarda, həqiqətən, bu qiymətə hansısa məhsul və ya xidmətin olmamasıdır. Beləliklə istehlakçı, demək olar ki, iki dəfə zərər çəkir.

Alış-verişlərin çox olduğu yerlərdə sahibkarların lehinə, istehlakçıların isə əleyhinə olan bu cür rəqəmlərə ən əlverişli mübarizə vasitəsi pulun tam istənilməsi və ödənilməsidir. Eyni zamanda, istehlakçıların bu cür rəqəmlərə aldanıb alış-veriş «dəlisinə» çevrilmələri də bəzən çoxlu sayda lazımsız malların alınması ilə nəticələnir. İstehlakçılar bu rəqəmlərə aldandıqda, hətta mümkünsə rəqəmi daha yuxarı rəqəmə yuvarlayaraq qiyməti nəzərə almalıdırlar. Həmçinin, istehlakçılar pulun qalğında təkidli olmalı, qəpikləri bəyənəmzəlik etməməlidirlər ki, bu, islami baxımdan da düzgün deyil: «Nə əldən çox bərk ol, nə də əlini tamamilə açıb israfçılıq et. Yoxsa həm qınanarsan, həm də peşman olarsan!» (İsra surəsi, 29-cu ayə)

Dama-dama göl olar
Əslində bu qəpiklərin yığılaraq xeyriyyəçilik məqsədilə istifadəsi daha məqsəduyğun olardı. Bəzi alış-veriş mərkəzləri və qida sektorunda artıq bu cür xoş hallarla qarşılaşmaq mümkündür. Təbii ki, bu həm istehlakçı, həm də sahibkarın daha halal və düstür şəkildə fəaliyyət göstərməsinə səbəb olar, eyni zamanda, xeyir iş görməsi ilə də nəticələnir.

Mətanət Hüseynova

ŞALVAR 19'99
BAŞLAYAN QIYMƏTLƏRLƏ

Методологические основы совершенствования управления коммерческих банков

Банковские услуги в секторе являются очень важным в исследовании, чтобы определить экономического потенциала коммерческих банков в том, что целью является развитие банка. Это, методические положения обобщенной системы банковских кредитов в качестве центрального элемента, что позволяет формирование экономического характера и содержания. Сущность экономического потенциала своего обширного воспроизводства ресурсов банка, повышению их эффективности, улучшить качество преобразования обязательств к активам, должен быть рост в состоянии производительности труда.

Считаем что содержание экономического потенциала коммерческих банков, выполнив следующие три основные функции в банковской независимости, решимость и способность эффективно работать как набор ресурсов, которые могут быть идентифицированы.

Воспроизводство и развитие Банка и доходной базы для производства товаров и услуг для эффективного использования имеющихся ресурсов. Банковская система также предусмотрено законодательством, которое имеет право осуществлять отдельные виды банковских операций, в том числе небанковских кредитных организаций. Небанковские учреждения, банки являются такими же, как принципы создания и функционирования экономического потенциала. Тем не менее, их основные взносы в такие организации, как это возможно с координацией банковских операций определяется Центральным банком. Следует отметить, что в соответствии с действующим законодательством Азербайджанской Республики, банковская система страны также включает в себя филиалы и представительства иностранных банков и их деятельность регулируется национальными правовыми нормами. Таким образом, в соответствии с законодательством Азербайджанской Республики, в соответствии с законодательством иностранного государства регистрации банка, известного как кредитное учреждение считается иностранным банком. "Закон О банках" Азербайджанской Республики (глава I, статья 1) в соответствии с "иностранном" слово банка, филиала или представительства, если местонахождение банка, который находится за пределами Азербайджанской Республики, понимается филиал или представительство".

Классификация коммерческих банковских услуг банк значительно в зависимости от типа и тип правила своей продукции, на основе базовых принципов банковского дела Коммерческие банки не зависят от государственных органов и органов управления и их деятельности основаны на следующих принципах:

- Более высокой мощности, соблюдение норм и правил установленной власти и законов, регулирующих банков;
- Шполную финансовую ответственность за результаты своей деятельности;
- Заемные средства и доходы полученные от их использования;
- Шотбор операции, направленные к минимуму рисков и максимизации прибыли;
- Шпривлечение средств для проведения операций на основе взаимной договоренности с клиентами;

Исзучают важность информационных ресурсов в экономике, их место в этой области, банки помечены в многочисленных современных исследованиях.

Так что эксклюзивный доступ к данным своих клиентов, в то же время (мониторинг) имеют возможность чтобы контролировать поток проектов, финансируемых банками.

С этой точки зрения в современных обществах, есть еще функция банков. Эта функция контролирует поток финансовой и экономической информации, или другими словами, называется процессор обработки информации. Управление информацией означает ее сбор, хранение, систематизация и анализ. В настоящее время неотъемлемой частью ус-

конкретных кредитных позиций. Краткосрочные кредиты в короткий период не представляется возможным ликвидностью, так как идет восстановления денежных средств. В этом случае подход к управлению ликвидностью, а также возможный фактор риска участвует в фонде. Базовое понимание пути в использовании активного управления кредитного портфеля это - секьюритизация (английский securities). Термин относится к преобразованию секьюритизации ценных банковских активов.

Также осуществляется конвертации активов в ценные бумаги кредитных ресурсов, путем размещения подписания кредитного договора (выдачи краткосрочных кредитов), за счет использования облигаций (долгосрочное предоставление кредитов). В целом, размещение банковского капитала, банки должны следить за ним постоянно. Этого не произойдет в будущем, или риски, которые они создают благоприятные условия для снижения до минимума.

Капитал (ресурсы) по размещению основных элементов системы управления рисками можно отнести к следующему:

- размещение предоставления капитала;
- Определение пределов;
- Капитал (ресурсы) в оценке и анализе платежеспособности заемщиков за явки;
- В интересах потерю капитала ставки процесса регистрации;
- В мониторинге капитала;
- Управление Распределение портфеля акций и восстановление проблемных кредитов.

Как мы уже отмечали ранее, одним из основных направлений фундаментальной структуры является банковский надзор за банковской деятельностью. В последние годы, наиболее важная реформа в области банковского надзора, стало центральное регулирование. Надзорные функции Центрального банка среди различных подразделений единого банка секции должен был распространен по всей части республики, которые формировали и работают под юрисдикции Азербайджанского Законодательства. Надзор за банковским сектором, существующей правовой базы, руководящих принципов и правил для улучшения соблюдения международных стандартов и нормативных документов, специалисты, ответственные за банковского надзора было сделано для повышения профессионализма в этой области. Совершенствование государственного надзора является реструктуризация коммерческих банков, а также следить за деятельностью осуществляемых небанковских кредитных организаций. Затем контроль за деятельностью банков, проводимых на основе докладов, представленных ими каждый месяц. В ходе анализа докладов, представленных банками, регулируются нормативно-правовыми актами в соответствии с Палатой по контролю за Финансовыми Рынками и Центрального банка для осуществления обязательных экономических нормативов, в частности, связанных с регулированием достаточности капитала, ликвидности и концентрации рисков. Анализ ежемесячных отчетов финансового состояния банков и систем управления в результате измеряется и осуществляется мер о восстановления соответствующих по улучшению этих отраслей, предоставляются советы и указания банкам.

Одной из важных функций банков, играют определенную роль в процессе позиционирования и движения их капиталов (ресурсы).

В свою очередь создает нехватку ресурсов в странах, где финансовое посредничество слабо развито в учреждениях, где это невозможно для эффективного участия в домашних сбережений и инвестиций.

Кроме того, такие крупные проекты, которые являются основными условиями для экономического роста в целом лишена источников кредитования. Нехватка ресурсов или отсутствие управления рисками кредитования объясняется использованием соответствующих финансовых инструментов. Для привлечения средств из различных источников, а также управление ликвидностью. Такие методы используются при конверсии средств. Суть метода конверсии средств для того чтобы использовать различные формы и в разных направлениях собранных из различных источников. Другими словами, применение этих средств связано источники и направления.

В соответствии с методами конверсии фондов необходимо:

- все, участвующих в обязательных резервных фондов и, в зависимости от их оборота;
  - Каждый для финансирования активов в соответствии с исходным материалом.
- Развертывание Капитала (ресурсы) и метод управления является установление

пешной работы банка является искать содержание полезной информации, в результате его эффективного сбора и переработки.

Одной из важных функций банков, играют определенную роль в процессе позиционирования и движения их капиталов (ресурсы).

В свою очередь создает нехватку ресурсов в странах, где финансовое посредничество слабо развито в учреждениях, где это невозможно для эффективного участия в домашних сбережений и инвестиций.

Кроме того, такие крупные проекты, которые являются основными условиями для экономического роста в целом лишена источников кредитования. Нехватка ресурсов или отсутствие управления рисками кредитования объясняется использованием соответствующих финансовых инструментов. Для привлечения средств из различных источников, а также управление ликвидностью. Такие методы используются при конверсии средств. Суть метода конверсии средств для того чтобы использовать различные формы и в разных направлениях собранных из различных источников. Другими словами, применение этих средств связано источники и направления.

В соответствии с методами конверсии фондов необходимо:

В свою очередь создает нехватку ресурсов в странах, где финансовое посредничество слабо развито в учреждениях, где это невозможно для эффективного участия в домашних сбережений и инвестиций.

Кроме того, такие крупные проекты, которые являются основными условиями для экономического роста в целом лишена источников кредитования. Нехватка ресурсов или отсутствие управления рисками кредитования объясняется использованием соответствующих финансовых инструментов. Для привлечения средств из различных источников, а также управление ликвидностью. Такие методы используются при конверсии средств. Суть метода конверсии средств для того чтобы использовать различные формы и в разных направлениях собранных из различных источников. Другими словами, применение этих средств связано источники и направления.

В соответствии с методами конверсии фондов необходимо:

- все, участвующих в обязательных резервных фондов и, в зависимости от их оборота;
  - Каждый для финансирования активов в соответствии с исходным материалом.
- Развертывание Капитала (ресурсы) и метод управления является установление

(Продолжение следует)

В Баку пройдет азербайджано-украинский бизнес-форум

В ноябре в Баку пройдет азербайджано-украинский бизнес-форум, сказал в четверг посол Украины в Азербайджане Александр Мищенко на туристическом форуме "Открой Украину - европейское государство с искренним сердцем" в Баку.

производству лекарств», - сказал Мищенко.

По словам посла, в рамках форума Баку посетят представители около 50 украинских компаний, представляющие различные сферы экономики.

"В рамках форума будет обсужден ряд вопросов, в том числе об ожидаемом в 2018 году строительстве в Азербайджане завода по производству самолетов АН-178, а также создания в Азербайджане, при поддержке крупнейшей фармацевтической компании Украины "Индар", фабрики по

По его словам, фармацевтическая компания ведет соответствующие переговоры в Азербайджане и ожидается, что долевое распределение в предприятии будет 50 на 50.

По данным Государственного таможенного комитета Азербайджана, в январе-сентябре 2016 года товарооборот с Украиной составил 234,7 миллиона долларов, в том числе на импорт из этой страны пришлось 201,8 миллиона долларов.

Azercell впервые в сфере телекоммуникации представляет Премиум Услуги для Абонентов

Azercell Telekom предпринимает очередной инновационный шаг в сфере обслуживания абонентов. Компания предлагает индивидуальный подход частным клиентам. Для тех, кто в течение последних лет оставался преданными абонентами Azercell, созданы Премиум Услуги для Абонентов (Premium Müştəri Xidmətləri).

На церемонии, проводимой 13 октября, компания Azercell Telekom официально представила Премиум Услуги для Абонентов. Уже с октября этого года группе постоянных и активных абонентов, более всего пользующихся услугами компании, будут оказаны Премиум Услуги для Абонентов. Для каждого частного абонента, вошедшего в эту группу, назначен специальный куратор. У Премиум Услуг для Абонентов есть много преимуществ. Одним из них является оказание разных исключительных служб абонентам Премиум в рамках этой группы. Так, каждый абонент Премиум может получить ответы на все интересующие его вопросы у личного куратора. В этом случае владельцу номера в связи с мо-

бильным аппаратом предоставляется техническая поддержка, а возникшие какие-либо проблемы сразу разрешаются в приоритетной форме.

Помимо этого, компания Azercell для абонентов Премиум организует специальные кампании. Например, для этих абонентов предполагается 15%-ая скидка на все звонки в Европу и на разговоры в роуминге. Также для частных клиентов Azercell предлагает специальную кампанию «День рождения» (Ad günü).

Что касается критериев выбора, по которым можно попасть в список абонентов Премиум, то нужно отметить, что этими клиентами могут стать владельцы тарифа "Hədsiz" Azercell, активные в течение 5 лет абоненты и абоненты, обладающие фактурой с 6-ю последними последовательными фактурами более 100 AZN, а также абоненты SimSim.

На церемонии презентации приняли участие Премиум Абоненты Azercell. Им были продемонстрированы преимущества и особенности новой услуги.

Открыта регистрация на проект "TechFall 2016 Hackathon"

Дан старт тренинг курсу и конкурсу "TechFall 2016 Hackathon", который организован для молодых программистов со стороны "Центра Инноваций и Предпринимательства Barama" и платформы "WoWoman" при поддержке "Azercell Telecom" и "PASHA Bank". Hackathon является серией мероприятий, в рамках которых программисты совместно работают над решениями различных проблем, разрабатывают проекты и соревнуются. Участники Hackathon демонстрируют своё мастерство по программированию поставленных задач за короткий промежуток времени. Мероприятия Hackathon проводятся в различных странах мира, в том числе со стороны таких крупных компаний как "Google", "Netflix", "Facebook",

Кто хочет много знать, тому надо мало спать!

"HP" и "Microsoft".

В рамках проекта "TechFall 2016 Hackathon" программисты будут разрабатывать новые мобильные приложения без отрыва и перерывов в течение 36 часов и представят свои работы на рассмотрение жюри. На конкурсе могут принять участие команды из 3 человек, каждый из которых старше 18 лет.

Для участия в проекте необходимо до 31-го октября пройти регистрацию по следующей ссылке <http://techfall.barama.az/qeydiyyat/>.

После отбора, команды получают право на участие в конкурсе со своими разработ-

ками. На финальном этапе, который пройдет 5-6 ноября, команды путём жеребьевки выберут темы для своих работ и приступят к разработке приложений в течение последующих 36 часов. Разработанные приложения будут, в первую очередь, оценены со стороны технического жюри. На церемонии презентации, которая пройдет 9 ноября, команды представят жюри свои собственные приложения.

Команда-победитель конкурса "TechFall 2016 Hackathon" получит ценные подарки от Azercell и "PASHA Bank", завоеватель второго места получит купон с правом участия на ИТ курсах в течение 1 месяца, а обладатель 3-го места будет удостоен ценным при-

зом от Центр Инноваций и Предпринимательства Barama.

Также следует отметить, что сеть ресторанов Özsüt выступает в качестве партнера по обеспечению команд едой. Медиа поддержку проекту оказывает компания technote.az.

Напомним, что основной целью проекта "TechFall 2016 Hackathon" является способствование росту интереса к сфере информационных технологий и создание в нашей стране благоприятных возможностей для талантливых людей, занимающихся программированием. Наряду с этим, другой важной целью является разработка различных про-

грамм и инструментов в течение максимально сжатого времени, что, в свою очередь, позволяет проверить знания и обогатить опыт программистов в конкурсной среде.

Для информации сообщим, что Центр Инноваций и Предпринимательства Barama был создан компанией Azercell Telecom в 2009 году с целью поддержки предпринимательства в Азербайджане. Основной фокус Barama направлен на поддержку проектов в области информационных технологий и стимулирование роста новых начинаний - стартапов - и их превращения в полноценные компании. За 7 лет своей деятельности центр Barama добился значительных успехов. Так, в центре было запущено более 100 проектов, 40 из которых были успешно завершены, а 4 проекта выросли в полноценные компании.

İNNOVASIYA

İqtisadiyyatımızın innovasiya iqtisadiyyatına istiqamətləndiyi bir şəraitdə əhalinin innovasiya fəallığının yüksəldilməsi ən vacib problemlərdən biridir. Etiraf edək ki, xalq təsərrüfatının əksər sahələrində çalışan işçilərin innovasiya fəallığı aşağıdır. İnnovasiya fəallığının yüksəldilməsi üzrə ölkəmizdə tədqiqatların aparılmamasını və milli dilimizdə yazılı materialların qıtlığını nəzərə alaraq professor Albert Tağıyevin bu yaxınlarda işıq üzü görmüş "İnnovasiya" kitabından (9-cu broşura) silsilə məqalələri oxucuların nəzərinə çatdırırıq.

(əvvəli ötən saylarımızda)

Göstərilən strategiya variantlarından istifadə edən müəssisələr keyfiyyətə bəzi yaxşı nümunələrdən azacıq geri qalan məhsulları bazara (daha aşağı qiymətə) təklif etməklə xərclərinə qənaət etmiş olurlar. HS-in fərqləndirici xüsusiyyəti qısamüddətli maraqları qurban verməklə uzunmüddətli məqsədlərə nail olunmasına istiqamətlənməkdən ibarətdir. Bu, fasiləsiz, ardıcıl innovasiyalara əsaslanmaqla yanaşı, müdafiə və imitasiya strategiyaları üçün birdəfəlik, məcburi xarakter daşıyır. MS çərçivəsində qısa müddətdə menecmentdə iqtisadi səmərə əldə olunur, lakin uzunmüddətli perspektivdə bu strategiya əvvəlcə texnoloji, sonra isə iqtisadi potensialda rəqiblərdən geri qalır.

Təbii ki, real həyatda təqdim edilən strategiyaların müxtəlif modifikasiyaları, yaxud kombinasiyaları istifadə edilir. Ayrı-ayrı götürülmüş müəssisə məqsədlərindən, innovasiya potensialından, rəqiblərin davranışından, istehsal, material, maliyyə amillərindən, eləcə də insan potensialı ilə əlaqədar amillərdən asılı olaraq innovasiya strategiyası variantını seçir. Adətən, innovasiyaya məruz qalan iqtisadi sektor radikal kapital yeniliklərinin tətbiqini tələb edərsə, yüksək texnologiyaların istifadəsindən yaranan işsizlik riski çoxalır. Təbii ki, belə şəraitdə yüksəkixtisaslı əməyə tələbat artır. Əgər belə yenilikçilik paralel olaraq bir neçə sahədə gedərsə, onda belə vəziyyət aktiv əmək məşğul olan əhali arasında kütləvi işsizliyə çevrilə bilər. Digər tərəfdən, radikal innovasiya nəticəsində yüksəkixtisaslı əməyə tələbat artmağa başlayır ki, bu da öz növbəsində təmin olunma bilmir. Belə ki, bunun üçün əmək bazarında müəyyən peşələrdə xüsusi kasadlığı aradan qaldırmaq lazımdır. Həmçinin, makroiqtisadi qaydada xüsusi ali təhsil və hazırlıq, o cümlədən kadrların yenidən hazırlanması məsələləri həll edilməlidir.

Məlumdur ki, bazar iqtisadiyyatı üçün uyğun olan i/e vasitələrinin bilik və təcrübəsindən istifadə etmək MDB ölkələrində i/e heyətində çatışmır. Lakin o da aydındır ki, belə biliklərə malik olmağa böyük maraq vardır. Bazar iqtisadiyyatında i/e-nin öyrədilməsi milli maraqların, digər tərəfdən isə təcrübənin spesifikasiyaya maksimum yaxınlaşdırılmalıdır. Bu konkret vençur şirkətlər və firmalar üçün əməkdaşların hazırlanmasını təmin etməklə birbaşa yerlərdə aparılmalıdır. i/e vərdişlərini stimullaşdırmaq və əlaqələri qurmaq üçün innovasiya menecmentinin öyrədilməsinin regional mərkəzlərinin yaradılması məqsəduyğundur. Eyni zamanda, qərb və milli vençur şirkətləri arasında eyni sahələrdə praktiki təcrübə mübadiləsi aparılmalıdır. Ayrı-ayrı hallarda elə vençur kampaniyalara əlavə vergi güzəştlərinin təqdim edilməsi məsələlərini baxılması məqsəduyğundur ki, onlar innovasiya menecmentinin öyrənilməsinə vəsaitləri səmərəli qoymuş olsunlar.

Aparılan araşdırmalara görə, innovasiya menecmenti sahəsində kadrların hazırlanması strategiyası aşağıdakıları tələb edir:

- keyfiyyətli göstəricilərə və irəliləyişlərə istiqamətləndirilməni;
- öyrədilmənin əlçatırılığını, adekvatlığı və ünvanlılığını;
- mövduz ehtiyacların öyrənilməsi metodlarına adaptasiyanı və s.

İnnovasiya menecmenti nəzərdə tutur ki, firmanın hər bir innovasiya mütəxəssisi məsuliyyət daşımalı və təşəbbüskarlıq göstərmək üçün imkanlara malik olmalıdır. İnnovasiyalar sahibkar firmasının rəhbəri-

nin əsas məqsədi innovasiya qərarlarının qəbulunda birbaşa olaraq icraçıların iştirakının genişləndirilməsindən ibarətdir. Burada innovasiya firmalarına (vençur firmalar) "butleqerliyin" tətbiq edilməsi məqsəduyğundur. "Butleqerlik" elmi-tədqiqat işçilərinə məsuliyyəti öz üzərinə götürməklə, nəzərdə tutulmayan elmi-tədqiqat işləri ilə məşğul olmaq hüquqlarının verilməsidir. Burada elmi işçilərin və mütəxəssislərin iş vaxtının 15%-ə qədərini öz məsuliyyətləri daxilində innovasiya layihələrinin işlənilməsi üçün ayrılmasına icazə verilir.

Beləliklə, elmtutumlu istehsal firmalarının aparıcı mütəxəssisləri rəhbərliyin nəzərindən maksimal fəaliyyət əzadlığı əldə etməklə uzaqlaşır. Şübhəsiz ki, yüksək nəticələr əldə etmək üçün "butleqerlər"ə işlərin aparılması üçün müvafiq resurslar və səhv etmək hüququ verilməlidir. Belə zəmanətlər firmada yaradıcı atmosferin yaranmasına səbəb olur. Belə ki, uğursuzluq və səhv etməkdən qorxmaq innovasiya fəaliyyətinə mənfi təsir göstərir. Sosioloji tədqiqatlar göstərir ki, yalnız innovasiyaya firmalarının əməkdaşlarının 34%-i öz qüvvələrini və biliklərini işlərinə verirlər. Eyni zamanda, bəzi şərtlər dəyişilərkən elmi işçilərin 60%-dən çoxu daha səmərəli işləyə bilər. Texnoloji sexlərin mühəndis-texniki işçilərinin hər 2-ci işçisi əmək məhsuldarlığını 1,5-2 dəfə artırma bilər.

Göstərilənlərdən belə qənaətə gəlmək olar ki, innovasiya menecmentinin işində aşağıdakıların müəyyən edilməsi vacibdir:

- mövduz müəssisədə təşkilatdaxili mədəniyyətin tərkibinin;
- əmin olmaqda dəyərlərin əsas normalarının;
- qəti inamıqlığı saxlayanların;
- möhkəm etiqadın əsas daşıyıcılarının və s.

Bundan sonra təşkilatdaxili mədəniyyətin hansı elementlərinin saxlanılması və onlardan hansıların gücləndirilməsini dəqiq müəyyən etmək tələb olunur. İnnovasiya meneceri sahəsində kadrların hazırlanmasının təşkilini aşağıdakı üstün istiqamətlərə görə aparmaq zəruridir:

1. İnnovasiya menecmenti sahəsində mütəxəssislərin hazırlanması infrastrukturunun inkişafı.
2. İnnovasiya menecmentinin inkişaf etdirilməsi.
3. Yeni tədris materiallarının hazırlanması.
4. İnnovasiya tənzimlənməsinin regional proqramlarının genişləndirilməsi və innovasiya fəallığının stimullaşdırılması.
5. Dövlət və regional səviyyələrdə dövlət investisiyalarının idarə edilməsi.
6. Dövlət investisiyalarının bələdiyyə səviyyəsində idarə edilməsi.
7. İqtisadiyyatın dövlət tənzimlənməsi və proqnozlaşdırılması.

Belə layihələr çərçivəsində iqtisadiyyatın innovasiya sferasında i/e kadrlarının yenidən hazırlanması sisteminin inkişaf etdirilməsi təmin edilə bilər. Bu zaman mütərəqqi tədris texnologiyalarından istifadə etməklə, yeni tədris planlarının və proqramlarının hazırlanmasına və xüsusi tədris-metodik ədəbiyyatların nəşr edilməsinə önəm verilməlidir. Bundan başqa, baza tədris müəssisələrinin şəbəkələrini və müəllimlərin yenidən hazırlığını gücləndirmək zəruridir. İnnovasiya menecmenti sahəsində kadrların hazırlanmasını əsas məqsədi yenidən öyrədilmə sisteminin təkmilləşdirilməsi və xüsusi institusional bölmələrin yaradılması yolu ilə iqtisadiyyatın bütün səviyyələrində innovasiya sferasında keyfiyyətli dövlət i/e-nin əhəmiyyətli dərəcəyə yaxınlaşdırılmasıdır. Bu, dünyada yüksək texnologiyaların və köklü dəyişikliklərin artdığı zaman, əmək resurslarının idarə edilməsində iqtisadi və sosial siyasətin geniş miqyasda və sistemli həyata keçirilməsi vəzifələrinə tam cavab verir.

A.H. TAĞIYEV, Sumqayıt Dövlət Universitetinin "Menecment" kafedrasının müdiri, professor

Əhalinin innovasiya fəallığının yüksəldilməsində kütləvi informasiya vasitələrində innovasiya üzrə maarifləndirmə işlərinin aparılması

XX əsrin son onilliklərindən hal-hazırda insan cəmiyyətində çox sürətli dəyişikliklər getmişdir. Bütün bu dəyişikliklərin əsası innovasiya ilə əlaqədardır. Dünya təcrübəsi göstərir ki, innovasiya texnologiyalarından geniş istifadə olunması ölkənin hərtərəfli inkişafına xidmət edir. Bu texnologiyalar əhalinin sosial-iqtisadi vəziyyətində müşahidə olunan problemlərin həlli, həmçinin yoxsulluq səviyyəsinin azaldılması üçün tutarlı vasitələrdəndir. İqtisadiyyatın inkişafının innovasiya mərhələsinin əsas hədəfi milli iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətliyinin yüksəldilməsinə və dünya təsərrüfat sistemində səmərəli inqrasiyasına nail olmaqla, uzunmüddətli perspektivdə ölkədə dinamik sosial-iqtisadi inkişafın davamlılığını təmin etməkdən ibarətdir. Bunlara ölkənin malik olduğu iqtisadi potensialın gücləndirilməsi və bu potensialın kompleks şəkildə səmərəli reallaşdırılması, o cümlədən qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi (neftdən asılı olmayan güclü Azərbaycan iqtisadiyyatının formalaşdırılması), hər bir regionun malik olduğu potensialdan tam və səmərəli istifadə olunması və onların inkişafının tarazlaşdırılması, çoxlu sayda yeni iş yerlərinin açılmasına şərait yaradılması, sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi, sosial xidmətlərin həcmünün, keyfiyyətinin və ünvanlılığının əhəmiyyətli dərəcədə artırılması, yoxsulluğun azaldılması kimi vəzifələri aid etmək olar.

2020-ci ilədək dövrü əhatə edən "Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyasının hazırlanmasına 2011-ci ilin noyabrında Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamından sonra başlanılıb. Konsepsiyaya əsasən, innovasiya fəallığının yüksəldilməsi yolu ilə rəqabətqabiliyyətli innovativ məhsul istehsalının stimullaşdırılması, innovasiya fəaliyyətinin həyata keçirilməsi üçün zəruri mexanizmlərin qurulması, innovasiya potensialının səmərəli istifadəsi və inkişafının təmin edilməsi məqsədi ilə dövlət dəstəyi tədbirləri reallaşdırılacaq və müvafiq qanunvericilik bazası yaradılacaqdır.

Ölkəmizdə əhalinin innovasiya fəallığının yüksəldilməsinin ən zəruri şərtlərindən biri mətbuat orqanlarında innovasiya haqqında geniş materialların verilməsi yolu ilə əhalinin maarifləndirilməsidir.

Bu sahədə Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqının həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzeti olan "İqtisadiyyat" qəzetinin müstəsna xidmətlərini qeyd etmək yerinə düşər.

(davamı var)

Azərbaycanda yeni qızıl yatağı tapılıb

Azərbaycanda qızıl, gümüş və mis hasilatı ilə məşğul olan Böyük Britaniyanın "Anglo-Asian Mining Plc." şirkəti "Gədəbəy" yatağında yeni mənbədə qızıl kəşfiyyatı üçün lisenziya alıb. Yeni yataq "Uğur" adlandırılıb. "Uğur" şirkətin qəbul edilmiş plantasiyasının 3 km Şimal-Qərbində yerləşir. Aparılmış testlər və qazıntı nümunələri ərazidə 87% qızıl olduğunu müəyyən etməyə imkan verib. Şirkətin baş icraçı direktoru Reza Vəziri deyib ki, bu yatağın çox böyük əhəmiyyəti var: "İnanıram ki, "Anglo-Asian" çox əhəmiyyətli mövqedədir və bu mövqe onun mineralarla zəngin olan "Gədəbəy" də davamlı olaraq hasilatına şərait yaradacaqdır". Məlumatla görə, aparılmış 20 müxtəlif testin nəticəsində aşkar edilib ki, qiymətli metal 360 metr dərinlikdə qədr yerləşir. Əsas diqqət çəkən isə 34 metrə qədər hər ton üçün 0,39 qram, 13 metrə 0,83 q/t və 35 metrə 5,45 q/t-dur. Açıqlamada qeyd edilir ki, gələcəkdə "Uğur"un kəşfiyyat ərazisi 1 500 metrə qədər cənuba genişləndiriləcək. Artıq "Anglo-Asian Mining Plc." işin ilkin fazasında ümumi dərinliyin ölçülməsi və minerallaşmanın xüsusiyyətlərinin öyrənilməsinə başlayıb. Əsas işlərin isə 2017-ci ildə başlanılması nəzərdə tutulur.

RƏQABƏTQABİLİYYƏTLİLİYİN MÜASİRLƏŞƏN FORMASI: İNTERNET-REKLAM

(əvvəli ötən sayımızda)

Belə ki, elə reklam platformaları var ki, orada hədəf auditoriyasını yaşına, cinsinə, məşğuliyyətinə, sosial statusuna və digər xüsusiyyətlərinə görə ayırmaq mümkündür.

Bu göstərici birqiyəmli olaraq, internet-reklamın məzmunundan, onun göstərilidi (yayınlandığı) yerdən asılıdır. CTB (ingilis dilində: Click-To-Buy ratio (CTB)) internet-reklamın səmərəliliyinin bir digər göstəricisidir. Bu göstərici internet-reklamın kliklənməsi ilə keçidin əldə edilməsi, alışın həyata keçirilməsi və yaxud sifariş edilməsinin həmin keçidə görə internet səhifəni izləyənlərin sayına olan nisbəti ilə təyin edilir; CTB = {alıcılarn sayı}/[internet səhifəni izləyənlərin sayı].

CTB göstəricisi üçün təkə hədəf auditoriyanın müəyyən olunması deyil, həmçinin təqdim edilən xidmətin və yaxud malın çəkiciliyi, cəlbədiciliyi vacib amildir. Oudur ki, bu istiqamətdə məqsədə nail olunması üçün internet səhifənin kompleks təşviqinin həyata keçirilməsi zamanı reklamın konversiyasının yüksəldilməsi üçün cəlbədicilə, maraqlı, maarifləndirici mətnlər hazırlanır, başqa sözlə desək, məzmun üzərində xüsusi çəkili iş aparılır.

CTI (ingilis dilində: Click-To-Interest (CTI)) - bu göstərici internet səhifəyə daxil olan, onu fəal şəkildə izləyən, müəyyən müddətdən sonra təkrar həmin səhifəni izlənilməsinə, maraqlanmağa cəhd edən izləyicilərin sayı ilə müəyyən olunur; CTI = {maraqlanan izləyicilərin sayı}/[internet səhifəyə daxil olanların ümumi sayı].

CTB və CTI əsasən texniki xarakterli göstəricilərdir, reklam verənin "server"indən asılıdır. VTR (ingilis dilində: View-Trough-Rate (VTR)) internet-reklamın cəlbədiciliyinin subyektiv xarakteristikasıdır (internet-reklam baxışların onun göstərilmə sayına olan nisbətidir).

Məlumat mənbələri. İnternet-reklamın səmərəliliyi üçün göstəricilərin ilkin mənbə kimi internet səhifələrində yerləşdirilən saygac və yaxud internet səhifəyə daxil olmalara istinad edərək, "server"in "log" mə-

lumatları əsasında əldə edilir. Bundan əlavə, "Google Analytics", "Əndeks" və bir-sıra digər internet metrikalar internet-reklamın yayımını, kliklənmələri, izləyicilərin internet səhifəyə daxil olması və s. kimi göstəricilərə dair məlumatları mexaniki qaydada əldə etməyə imkan verir.

Habelə, reklam yerləşdirmək marağında olan ixtiyari tərəf internet məkanında reklam sahələrini analiz edərək aşağıdakı məlumatlara diqqət yetirməlidir, məhz bu məlumatlar gələcək reklam fəaliyyətinin uğurunu qiymətləndirməyə əsas verəcəkdir: (a) internet səhifəsinin izlənmə dinamikası; (b) internet səhifəyə istinadlar; (iii) reklam sahəsinin dəyəri; (iv) mövduz resursun tərəfdaşlarının sayı.

Gələcək nə vəd edir: 1990-cı illərdən geniş, xüsusilə 1994-cü ildən etibarən sırf elektron ticarət məqsədilə istifadəyə başlanılması, sosial-iqtisadi sferaların, demək olar ki, hər bir sahəsinə sirayət edən internet məkanı məlumatların toplanması, saxlanması və ən qısa müddətdə yüz minlərlə insanın həmin məlumatlara ölyətərliliyinin yüksək olması reklam sahəsinin diqqətindən yayınmamışdır.

Reklam öz-özlüyündə var olmaq imkanına sahib deyildir. İnsan davranışlarına xitab edən, onu istiqamətləndirməyə çalışan, ünsiyyət altsistemi olan reklam sektorunun internet məkanında təmsil olunması yaradıcı-ixtisaslaşmış rəqabət mühitinin qapılarını açmışdır.

Yüksələn iqtisadi (ticari) maraqların qorunması və təmin edilməsi məqsədilə texnoloji imkanların genişlənməsi, problemlərin həlli, alıcılarn, potensial auditoriyanın cəlb edilməsində innovativ yanaşma və yaradıcılıqda sərhəd tanımayan internet-reklam sektorunun yeniliklər gətirmək cəhdlərinin dayanmadan davam edəcəyi isə zərurətdir.

Aynurə İSMAYILOVA, Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi İqtisadi İslahatlar Elmi Tədqiqat İnstitutu, Marketing və Koordinasiya Şöbəsinin müdiri

Bakcell "Gənclərin Karyera və İnkişaf Mərkəzi"nin nəticələrini elan etdi

Azərbaycanın İlk Mobil Operatoru və Aparıcı Mobil İnternet Provayderi Bakcell şirkətinin dəstəyi ilə "SOS Uşaq Kəndləri - Azərbaycan" Assosiasiyası İctimai Birliyi tərəfindən icra edilən "Gənclərin Karyera və İnkişaf Mərkəzi" layihəsi uğurla başa çatıb.

Layihə çərçivəsində Bakı SOS Uşaq Kəndində yaradılan "Gənclərin Karyera və İnkişaf Mərkəzi" bütün lazımı avadanlıqlarla təchiz edilib. 68 nəfər gənc bu mərkəzdə müşahibə qabiliyyətləri, CV yazmaq, karyera istiqamətləndirilməsi və mühasibatlıq kurslarını

müvəffəqiyyətlə bitirib. Təlimləri uğurla bitirən gənclər sırasından 5 nəfər isə artıq öz kiçik biznesini quraraq işləməyə başlayıb.

Bununla yanaşı, "SOS Uşaq Kəndləri - Azərbaycan" Assosiasiyası İB-nin veb-səhifəsində gənclərin məşğulluğu bölümü yaradılıb. Bu layihə çərçivəsində mərkəzdə keçirilən təlim və kursları tamamlayan 50 nəfər gəncin CV-ləri həmin bölümə əlavə edilib. Bölümdə, həmçinin sözügedən layihə və tərəfdaşlar barədə ətraflı məlumat, müvafiq qanunvericilik və məşğulluq imkanlarının əldə edilməsi üçün əlavə

faydalı məlumat var. Bölümə keçid: <http://soschildren.az/1/static/33>

Qeyd edək ki, bu layihə SOS UK Azərbaycan Assosiasiyasının beşnəfərlik qurumlarının xidmət etdiyi uşaqlar və gəncləri əhatə etməklə, onların məşğulluq imkanlarının genişləndirilməsi və bu sahədə bilik və sərəştərlərinin artırılması üçün həyata keçirilib. Layihənin əhatə etdiyi beşnəfərlik əsasən valideyn himayəsindən məhrum olmuş və aztəminatlı ailələrdən olan uşaqlar və gənclərdir.

Gömrük qaydaları dəyişdi

Nazirlər Kabineti "Gömrük sərhədindən keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin bəyən edilməsi Qaydaları"na dəyişiklik edib.

Dəyişikliyə görə, qısa idxal bəyannaməsinin verildiyi hallar artır.

Belə ki, malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük ərazisinə buraxılmasının yaşıllı, mavi, sarı və qırmızı dəhliz buraxılış sistemlərindən istifadə edilməsi üçün mallar və nəqliyyat vasitələri gömrük ərazisinə gətiriləndən əvvəl gömrük orqanlarına elektron formada təqdim edildikdə də qısa idxal bəyannaməsi verilməkdədir.

"Gömrük nəzarətinin həyata keçirilməsi Qaydaları"na əlavə edilən 5.3-cü bəndinə görə, Gömrük sərhəd buraxılış məntəqələrindən keçirilən malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük rəsmiləşdirilməsinin sadələşdirilməsi məqsədi ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 21 may tarixli 920 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük sərhədindən keçirilməsi üçün "Yaşıl dəhliz" və digər buraxılış sistemlərindən istifadə Qay-

daları"na uyğun olaraq qısa idxal bəyannaməsi əsasında malların və nəqliyyat vasitələrinin gömrük ərazisinə buraxılmasının yaşıllı, mavi, sarı və qırmızı dəhliz buraxılış sistemləri tətbiq olunur.

Gömrük rəsmiləşdirilməsi ilə bağlı tətbiq olunan yeniliyə əsasən, artıq idxal-ixrac əməliyyatlarını həyata keçirən fiziki və hüquqi şəxslər mallar və nəqliyyat vasitələri gömrük sərhədini keçəndə gömrük orqanlarına qabaqcadan müvafiq olaraq qısa idxal və ya qısa ixrac bəyannaməsi təqdim etməklə gömrük orqanlarını apardıqları xarici iqtisadi fəaliyyət barədə məlumatlandırma bilərlər. Təqdim olunan bu yeniliyin sahibkarlar üçün əsas üstünlüyü ondan ibarətdir ki, gömrük orqanları artıq idxal və ixrac olunan mallar barədə qabaqcadan məlumat əldə edəçəklər və bununla da, ilk növbədə sərhəd buraxılış məntəqələrində həmin bəyən edilən mal və nəqliyyat vasitələrinin daha da sürətli keçidi təmin olunacaq, gömrük rəsmiləşdirilməsi daha çəvik və vaxt itkisi olmadan həyata keçiriləcəkdir.

REKLAM SUVENİRLƏRİ

(əvvəli ötən sayımızda)

Reklam suvenirlerinden reklam məqsədləri üçün istifadə edilir, belə ki, bu, öz reklam işində reklam vasitələrindən istifadə edən təşkilatların kütləviyində yaxşı vasitədir. Təşkilatın nüfuzu, onun öz işgüzar tərəfdaşlarına və istehlakçılara diqqəti, çox zaman isə üstün münasibətini təmin edir.

Şərti olaraq reklam suvenirlerini aşağıdakı kimi təsniflədiklərək olar:

Firma suvenir məmulatları – bir qayda olaraq müəssisənin firma rəmzlərindən geniş istifadə etməklə tərtib olunan utilitar predmetlərdir. Belə əşyalara müxtəlif breloklar, nişanlar, alışqanlar, avtoqələmlər, külqabları, papaqlar, maykalar, çantalar və s. aiddir.

Onların bədii tərtibatının ayrılmaz atributları – reklamverici təşkilatın əmtəə nişanı və ya firma bloku, bəzən onun ünvanı və digər poçt rekvizitləri; deviz və ya hər hansı qısa reklam sloqanı (şüar, çağırış, müraciət) hesab olunur.

Seriya suvenir məmulatı. Qravüra və ya firma yapışdırıcısı ilə bəzən ölkədə firma suvenir məmulatlarının hazırlanmasında çətinliklərlə bağlı müəssisə və təşkilatların reklam işi təcürbəsində geniş tətbiq olunur.

Xarici ticarət reklamları üçün xalq sənəti nümunələrinin müxtəlif məmulatlarından geniş istifadə oluna bilər: ağac məmulatları, misdən hazırlanmış mal-lar, panno, metal üzərində döymə, sümük və kəhrəba məmulatları, xalçalar və s. Onların üzərinə hədiyyə verən təşkilatın əmtəə nişanı ilə özünü yapışdıran firma yapışdırıcıları əlavə olunur. Bəzən hədiyyəyə bağışlama yazısı ilə qravüra edilir.

Hədiyyə məmulatından, bir qayda olaraq, müxtəlif yubileylər münasibətilə, iri kommersiya sövdələşmələrinin bağlanması və s. ilə bağlı təşkilatın ən yüksək təbəqəsinin rəhbərlərinin işgüzar görüşlərinin gedişində istifadə olunur. Adətən, nüfuzlu əşyalardır: xarici təcürbədə attaşə keysləri, yazı cihazları, stolüstü, divar və yerə qoyulan saatlar; kiçik xalçalar, armudu stəkan dəsti, suvenir xəncərlər, milli ornamentdə müxtəlif əşyalar, bədii albomlar və s. Hədiyyə verməmişdən əvvəl belə məmulatlar, bir qayda olaraq qravüra və ya

firma simvolikası ilə xüsusi hədiyyə lövhəciyi ilə təchiz olunur.

Firma qablaşdırma materialları – müştərilərlə və işgüzar tərəfdaşlarla reklam suvenirlərinin qiymətini müəyyən edən mühüm əhəmiyyətli amildir. Hətta reklam vericinin firma simvolikasının elementləri ilə tərtib olunan qablaşmada hədiyyə edilən seriyalı suvenir məmulatları firma suvenir məmulatı xarakteri alır.

Firma qablaşdırma materiallarına polietilen çantalar, qablaşdırma kağız, hədiyyə və suvenir üçün qutular, eləcə də müxtəlif firma qovluqları, işgüzar kağızlar üçün ciblər, sovqatların qablaşdırılması üçün firma yapışdırıcı lenti aiddir.

Suvenir məhsulunun katoloquna aşağıdakılar daxildir:

1. Promo suvenirlər
  - Antistresslər (müxtəlif rezin suvenirlər, rəng saati, top və s.)
  - Loqotipli ruletka (xüsusi ölçü lenti)
  - Telefonlar üçün breloklar
  - Qapaqcaqlar
  - Ruletka breloklar
  - Bəndləmə alətləri
  - Reklam əlavəli breloklar
  - Plastik breloklar
  - Metal breloklar
  - Fənər bleoklar
  - Funksiyalı breloklar
  - Yazı kitabçaları və bloknotlar
  - Alışqanlar (metal və plastik)
  - Güzgü
  - Aromatizatorlar
  - Yolk bəzək əşyaları
  - Nişanlar
  - Oyuncuqlar və vuppi (amerika desertidir)
  - Maqnitlər
  - Daxillər və sikkə saxlanan qablar
  - Sabun
  - Alətlər dəsti
  - Yapışdırıcılar
  - Salfetlər
  - Skotçlar
  - Tubuslar (borular)
  - Şokoladlar
  - 2. Loqotipli fleşlər
    - Orjinal fleşlər
    - Şüşədən hazırlanmış fleşlər
    - Metal fleşlər
    - Plastik və kombinəlanmış fleşlər
    - Dəridən hazırlanmış fleşlər

(davamı var)

F.M. Qarayev,
BDU-nun dosenti

2016-cı il oktyabrın 14-də "Excelsior Hotel & Spa Baku" otelində HR menecerlərin dəyirmi masası keçirildi.

Dəyirmi masada müxtəlif biznes strukturların HR mütəxəssisləri: "AtaHolding" in HR mütəxəssisi Aysel Məmmədova, "Ata-Bank" ASC-nin HR şöbəsinin rəisi Ülviyyə Məhərrəmova, "Excelsior Hotel & Spa Baku" otelinin HR meneceri Səbuhi Bayramov, "Landmark Hotel Baku" otelinin HR meneceri Azad Əsgərov, "Park Inn" otelinin HR meneceri Elnarə Qurbanova, "AtaSığorta" sığorta şirkətinin HR meneceri Nuranə Əzizova, "AtaTexno-

HR menecerlərin dəyirmi masası keçirildi

logiya" şirkətinin HR meneceri Könül Rzayeva və başqaları iştirak etdilər. Tədbirin gedişində işçi heyətin işə cəlb edilməsi, motivasiyanın müasir metodları, personal axınının qarşısının alınması, personalın inkişafı, personalın qiymətləndirilməsi metodları kimi məqamlar ətrafı müzakirə olunmuşdur.

"Excelsior Hotel & Spa Baku" otelinin HR meneceri Kamran Rzayev bu tədbir haqqında qeyd etdi ki, "Bu cür dəyirmi masalarda müzakirələr və diskussiyalar təkə təcrübə mübadiləsi üçün deyil, həm də onun iştirakçılarının peşəkarlığının artırılması üçün çox faydalıdır. Məlum olduğu kimi, kadrların idarə edilməsi sisteminin keyfiyyəti biznesdə uğurun daha mühüm amilində çevrilir. Çünki effektiv komanda olmadan ən uğurlu bazar strategiyası belə gerçəkləşdirilə və biznes-proseslərin fasiləsizliyi təmin edilə bilməz".

İndi Bakcell nömrələrinin balansını Rusiyada istənilən elektron pul kisəsi vasitəsi ilə artırmaq mümkündür

Azərbaycanın İlk Mobil Operatoru və Aparıcı Mobil İnternet Proвайderi Bakcell şirkəti yeni beynəlxalq balans artırma xidmətinin istifadəyə verildiyini elan edir. Bu xidmət Rusiya Federasiyasının ərazisində Bakcell nömrəsinin balansını asanlıqla artırmaq imkanı verir.

Ödənişləri həyata keçirmək üçün Rusiyanın istənilən mobil operatorunun elektron pul kisəsi xidmətinə istifadə edən abunəçilər sadəcə <http://payfon24.ru/shop/401032> keçidində daxil olub, açılan səhifədə göstərilən sadə təlimatları yerinə yetirməlidirlər.

Bakcell nömrəsinin balansına yüklənən vəsait Rusiya Federasiyasının Mərkəzi Bankının valyuta mübadiləsi məzənnəsinə uyğun olaraq rublun AZN-ə konvertasiyası yolu ilə həyata keçiriləcək.

Qeyd etmək lazımdır ki, Bakcell Azərbaycanda bu cür xidmətləri göstərən ilk şirkətdir. Bu layihənin başlıca məqsədi Bakcell xidmətlərini Azərbaycan vətəndaşlarının tez-tez səfər etdiyi ölkələrdə, xüsusilə azərbaycanlı icmaların (diasporların) yaşadığı ölkələrdə daha əlçatan etməkdən ibarətdir.

MƏLUMAT

Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının qrantı hesabına "Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı" İB-nin həyata keçirdiyi "Tələbə-gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsinin inkişafı" tədbirləri adlı layihənin icrası davam edir. Layihə çərçivəsində gənclərlə vətənpərvərlik mövzusunda söhbətlər aparılır, gənclərdə vətənpərvərlik tərbiyəsi aşılması məqsədi ilə konkret tədbirlər həyata keçirilir. Bu məqsədlə mühazirə və disputlar təşkil edilir. Tədbirlərin əsas leytmotivini vətəni sevmək, onun təəssübkeşi olmaq ideyaları təşkil edir. "Mən fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam", "Vətəni sevməyən insan olmaz" kimi mövzularda söhbətlər təşkil edilir. Layihə gənclərin ciddi marağına səbəb olmuşdur.

IDEAL DIZAYN
Daimi tərəfdaşınız

Ofis mebeli və layihələr

- Metal dolablar
- Metal stellaj sistemi
- Metal tumbalar
- Metal seyflər
- Metal masalar

Tel.: 012 480 37 55
E-mail: office@idealdizayn.az
www.idealdizayn.az

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İqtisadi siyasət, sahibkarlıq və sənaye komitəsinin sədri, akademik Ziyad Səmədzadə Şair Alxasova qardaşı NAZİM ALXASOVUN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.
Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İqtisadi siyasət, sahibkarlıq və sənaye komitəsinin sədri, akademik Ziyad Səmədzadə Milli Məclisin deputatı Azər Kərimliyə qardaşı İKRAM KƏRİMLİNİN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.
Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İqtisadi siyasət, sahibkarlıq və sənaye komitəsinin sədri, akademik Ziyad Səmədzadə Nazirlər Kabineti Aparatının Humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri İsmayıl Sadiqova bacısı ZEYNƏB XANIMIN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.
Professor Elşən Hacıyada Nazirlər Kabineti Aparatının Humanitar məsələlər şöbəsinin müdiri İsmayıl Sadiqova bacısı ZEYNƏB XANIMIN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.
Buta Group şirkətinin və Azərbaycan Meyvə-Tərəvəz İstehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyasının (AMTA) kollektivi Buta Group şirkətinin və Azərbaycan Meyvə-Tərəvəz İstehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyasının Sədri Bəşir Quliyevə babası ÜMÜD RZAYEVİN vəfatından kədərli xəbərini bildirir və ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Təsisçi:
akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ
Baş redaktor: **Aytən SƏMƏDZADƏ**

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:
Akif Musayev, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacıyada, Elşad Səmədzadə, Müşfiq Atakişiyev, Mirdamət Sadiqov, Mehriban Alışanova, Xanhiyyə Kazımlı, Məhiş Əhmədov, Şahzadə Əliyev, Amil Məhərrəmov, Rüşət Quliyev, Mirqasım Vahabov, Rauf Əliyev, Süleyman Qasımov, Cahangir Qocayev.

Kompyuter mərkəzinin direktoru:
Oqtay ORUCLU
oktay_oruc@mail.ru

Redaksiyanın ünvanı:
Əliyev Əliyev küçəsi, 7
Redaksiya: 566-09-60
Ünvanı şöbə: 514-14-27 (fax)
Mühasibatlıq: 566-63-08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafehinə uyğun gəlməlidir.
"İQTİSADİYYAT" qəzetinin kompyuter mərkəzində yığılmış və sahifələnmis, "Azərmedia" MMC mətbəəsində çap edilmişdir.
Lisensiya: 022201 İndeks: 0355 Tiraj: 3150